

gemeente
Haarlemmermeer

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Telefax 023 56395 50

Cluster Financiën en Administratie
Contactpersoon de heer J.C. Teeuwen
Doorkiesnummer +31235676093
Uw brief
Ons kenmerk X.2018.02322
Bijlage(n) Zie onder
Onderwerp Voorjaarsrapportage 2018

Hoofddorp - 7 JUNI 2018

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij ontvangt u de Voorjaarsrapportage 2018 en het bijbehorende raadsvoorstel. Tevens is ter kennisname de Voorjaarsrapportage 2018 van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude bijgevoegd.

De vervolplanning van de voorjaarsrapportage is als volgt:

17 juni 2018	Indienen technische vragen
26 juni 2018	Uiterste datum verzending antwoorden naar de raadsleden
26 juni 2018	Inloopspreekuur in de burgerzaal van 19:00 tot 20:00 uur
28 juni 2018	Algemene beschouwingen en raadsbehandeling

De antwoorden op de technische vragen worden verzonden zodra ze gereed zijn, maar uiterlijk 26 juni 2018.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
namens dezen,

dr. Derk Reneman
wethouder Financiën, Verkeer en Vervoer en Cultuur

Bijlagen:

- Raadsvoorstel Voorjaarsrapportage 2018
- Voorjaarsrapportage 2018
- Voorjaarsrapportage 2018 Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Raadsvoorstel 2018.0030246

Onderwerp Voorjaarsrapportage 2018 Haarlemmermeer

Portefeuillehouder dr. Derk Reneman
Steller J.C. Teeuwen
Collegevergadering 5 juni 2018
Raadsvergadering

1. Samenvatting

Wat willen we bereiken?

In de voorjaarsrapportage wordt de raad geïnformeerd over de beleidsmatige en financiële stand van zaken van het lopende begrotingsjaar 2018. Verder wordt het meerjarenbeeld herijkt en worden de kaders voor het opstellen van de Programmabegroting 2019-2022 voor de nieuwe gemeente Haarlemmermeer door de raad vastgesteld. Aan de raad van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude wordt een gelijklozend voorstel over de kaders voor de Programmabegroting 2019-2022 voorgelegd.

Wat gaan we daarvoor doen?

In deze voorjaarsrapportage worden het financieel meerjarenbeeld 2019-2022 en het financieel kader 2018 bijgesteld ten opzichte van de Programmabegroting 2018-2021 met de volgende onderwerpen:

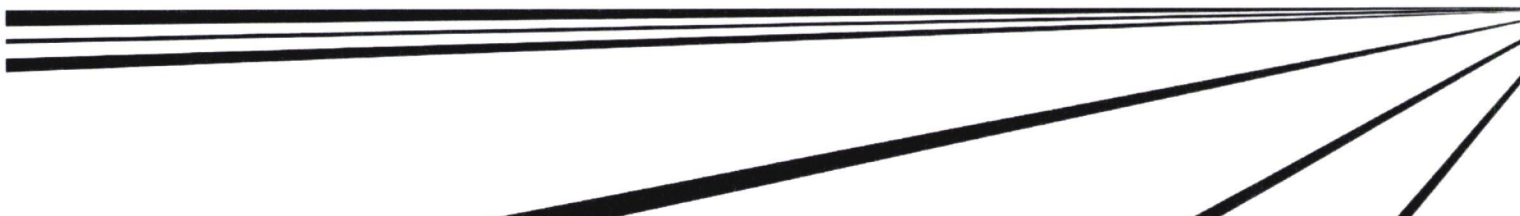
- Mutaties in de exploitatie
- Mutaties in de reserves en de voorzieningen

Daarnaast wordt ingegaan op beleidsontwikkelingen en worden de risico's en de ratio's van de schuldbeheersing geactualiseerd.

Algemene uitgangspunten

In verband met de samenvoeging en de komende gemeenteraadsverkiezingen gelden in het algemeen de volgende uitgangspunten:

- a. de Programmabegroting 2019-2022 is beleidsarm;
- b. de budgetten zoals opgenomen in het meerjarenbeeld van de Programmabegroting 2018-2021 van beide gemeenten zijn taakstellend (de budgetten per taakveld worden bij elkaar opgeteld). De vrijvallende bestuurs- en bedrijfsvoeringslasten als gevolg van de samenvoeging dienen ter compensatie van de lagere algemene uitkering door de herindeling;
- c. het financieel beleid van de huidige gemeente Haarlemmermeer is leidend.

Dekking meerjarenbeeld

Uit het meerjarenbeeld blijkt een structureel sluitende begroting. Voor het meerjarenbeeld is het uitgangspunt dat sprake moet zijn van een structureel reëel evenwicht.

Ons uitgangspunt is dat het meerjarenbeeld voldoende solide moet zijn voor het opvangen van tegenvallers. Hiervoor is een positief saldo van minimaal € 0,5 tot € 1 miljoen in een jaar noodzakelijk. Tevens is het uitgangspunt dat het weerstandsvermogen, met name de Algemene dekkingsreserve, op peil blijft.

Harmonisatie heffingen

In verband met de samenvoeging per 1 januari 2019 moeten de heffingen (belastingen en retributies) worden geharmoniseerd. Het harmoniseren van belastingen is erop gericht dat de verschillen in heffingsmaatstaven en tarieven worden weggenomen. Voor het hele grondgebied van de nieuwe gemeente gaan dezelfde belastingverordeningen gelden. Aan beide raden wordt voorgesteld voor de harmonisatie van de heffingen een aantal uitgangspunten vast te stellen. Zie verder paragraaf 5.2 van de Voorjaarsrapportage 2018.

Precarioheffing op kabels en leidingen

Per 1 januari 2022 vervalt de mogelijkheid om precario te heffen over kabels en leidingen. Voor de nieuwe gemeente Haarlemmermeer gaat dit om een structureel nadeel van € 5,7 miljoen (€ 5,5 miljoen huidige gemeente Haarlemmermeer en € 0,2 miljoen gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude) in de inkomstensfeer. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2018-2021 van Haarlemmermeer is besloten ter dekking van dit nadeel de extra belastingopbrengsten als gevolg van niet geraamde areaaluitbreidingen te gebruiken. Met deze voorjaarsrapportage komt in totaal € 2,8 miljoen beschikbaar en resteert nog een tekort van de twee gemeenten gezamenlijk van € 2,9 miljoen. Wij verwachten dit nog te dekken bedrag met het afgesproken beleid te kunnen inlopen.

Op basis van het voorgaande ontstaat dan het volgende meerjarenbeeld:

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	2018*	2019	2022	2021	2022
Totaal		1.912	357	2.457	663	688

* 2018 is alleen de huidige gemeente Haarlemmermeer

Kredietaanvragen

Op basis van de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 (2016.0024990 d.d. 30 juni 2016) en de Regeling investeringsprojecten (2016.0025076 d.d. 31 mei 2016) kunnen nieuwe uitbreidings- of vervangingsinvesteringen via de voorjaarsrapportage worden toegevoegd aan het investeringsplan. Hiermee wordt bereikt dat de raad een goede integrale afweging kan maken bij het bestemmen van de, schaarse, financiële ruimte in het meerjarenbeeld. De voorgestane werkwijze is, dat in de voorjaarsrapportage de voor een voorgenomen investering benodigde kapitaal- en exploitatielasten geraamd worden en in de vorm van een stelpost onder het Overzicht algemene dekkingsmiddelen in het meerjarenbeeld opgenomen worden. De daadwerkelijke besluitvorming om een investeringskrediet te autoriseren en vrij te geven kan op verschillende momenten gebeuren:

1. bij de besluitvorming over een planning- en controlproduct. Dit is de standaard werkwijze voor investeringen kleiner dan € 2 miljoen. Uitzondering hierop zijn investeringen waar de raad aparte besluitvorming over wil, eventueel op advies van het college;
2. door de vaststelling van een separaat raadsvoorstel over een specifieke investering. Dit geldt in ieder geval voor investeringen van € 2 miljoen en hoger. Over een dergelijk raadsvoorstel kan voorafgaand aan de vaststelling van de voorjaarsrapportage besloten worden, echter onder voorbehoud van het dekken van de betreffende lasten in de

voorjaarsrapportage. Ook is het mogelijk dat een dergelijk raadsvoorstel later ter behandeling aan de raad wordt aangeboden. Met de lasten is dan al rekening gehouden in het meerjarenbeeld, zodat de nadruk kan liggen op de inhoudelijke behandeling van het voorstel.

In de voorjaarsrapportage wordt gevraagd een aantal kredietaanvragen met een totaalbedrag van € 10,4 miljoen te autoriseren en hiervan € 3,5 miljoen vrij te geven in 2018. Korthedshalve wordt verwezen naar het hoofdstuk 'Voorgenomen investeringen' voor een toelichting op deze aanvragen.

Subsidieplafond

Volgens de Algemene subsidieverordening 2017 is er een subsidieplafond. Dit plafond kan niet hoger zijn dan de in de begroting beschikbare middelen voor subsidies. Het plafond wordt vastgesteld door ons college en integraal in de programmabegroting opgenomen. Bij de voor- en najaarsrapportage vindt een actualisatie plaats van het plafond. Op grond van de nu uitgevoerde actualisatie wordt het subsidieplafond 2018 vastgesteld op € 37,2 miljoen.

Wat mag het kosten?

Aan de uitvoering van dit voorstel zijn, naast de beschikbare ambtelijke capaciteit, geen kosten verbonden.

Wat betekent dit voor de Metropoolregio Amsterdam (MRA)?

In de voorjaarsrapportage wordt rekening gehouden met aansluiting bij C-Creators om de kennis op het gebied van duurzaam bouwen binnen de MRA te bundelen. Verder wordt voor 2018 incidenteel budget gevraagd om een start te maken met het Smart Cities beleid. Voor dit beleid wordt aangesloten bij de MRA.

Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De raad heeft het budgetrecht en stelt de voorjaarsrapportage vast. Het college is verantwoordelijk voor het tijdig aanbieden van een nota over de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie opvolgende jaren en voor het tijdig aanbieden van een rapportage over de realisatie van de begroting van het lopende jaar. De portefeuillehouder Financiën is binnen het college eerste aanspreekpunt voor de totstandkoming van de voorjaarsrapportage.

Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

De raad wordt via de reguliere planning en control cyclus geïnformeerd. Het eerstvolgende P&C-product is de Programmabegroting 2019-2022. Over de realisatie van het lopende jaar wordt de raad geïnformeerd in de najaarsrapportage.

Wat betekent dit voor de herindeling Haarlemmermeer – Haarlemmerliede en Spaarnwoude? (preventief toezicht/beleidsharmonisatie)

De voorjaarsrapportage is voor wat betreft de mutaties 2018 toegelicht aan het college van Haarlemmerliede en Spaarnwoude. De uitgangspunten en kaders van de Programmabegroting 2019-2022 zijn een voorstel van de gezamenlijke colleges. Dit raadsvoorstel valt onder het preventief toezicht in het kader van de samenvoeging, omdat met de financiële gevolgen geen rekening is gehouden in de vastgestelde en goedgekeurde programmabegroting.

2. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college heeft besloten om:

1. het subsidieplafond voor 2018 te verlagen met € 39.100 en vast te stellen op € 37,2 miljoen zoals gespecificeerd in bijlage 3 van de Voorjaarsrapportage 2018.

Op grond van het voorgaande besluit het college de raad voor te stellen om, onder voorbehoud goedkeuring Gedeputeerde Staten van Noord-Holland:

1. in te stemmen met het financiële kader voor de jaren 2019-2022 zoals opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2018;
2. in te stemmen met de volgende uitgangspunten voor de harmonisatie van de heffingen:
 - met ingang van 1 januari 2019 is er sprake van uniforme belastingverordeningen voor het gehele grondgebied van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer;
 - de te heffen belastingsoorten van de huidige gemeente Haarlemmermeer, zijn de belastingsoorten die in de nieuwe gemeente Haarlemmermeer geheven gaan worden;
 - voor de bepaling van de belastingopbrengsten en de belastingtarieven 2019 zijn de huidige belastingopbrengsten en tariefstructuur van de huidige gemeente Haarlemmermeer leidend;
3. in te stemmen met de 12^e kredietverstrekking van 2018 waarbij de volgende kredieten worden geautoriseerd en vrijgegeven:
 - € 200.000, voorbereiding herinrichting Fanny Blankers-Koenlaan
 - € 933.000, extra krediet Ringvaart- Ringdijkbeleid, waarvan € 100.000 voor 2018 wordt vrijgegeven
 - € 436.000, overbrugging Duurzaamheid
 - € 200.000, overbrugging Duurzaamheid lening, revolverend fonds
 - € 380.000, Voorbereidingskrediet Badhoevedorp centrum Noord (VTA-krediet)
 - € 375.000, kunstgrasveld SV DIOS
 - € 250.000, extra krediet renovatie Spectrum
 - € 231.000, maatregelen begraafplaatsen
 - € 150.000, speelvoorzieningen
 - € 150.000, Cultuurgebouw, vloeren Duyker
 - € 135.000, extra krediet klimaatmaatregelen Cultuurgebouw Hoofddorp
 - € 130.000, aanleg belevingstuin stadspark Hoofddorp-Centraal
 - € 128.000, stormschade herplanten bomen
 - € 100.000, project pand AM Groep (VTA-krediet);
4. de uit de Voorjaarsrapportage 2018 voortvloeiende begrotingswijzigingen vast te stellen, te weten:
 - a. de 4^e begrotingswijziging van 2018 voor de autonome ontwikkelingen conform bijlage 1;
 - b. de 5^e begrotingswijziging van 2018 voor de neutrale mutaties conform bijlage 2;
5. de Voorjaarsrapportage 2018 vast te stellen.

3. Uitwerking

Met de nu voorliggende Voorjaarsrapportage 2018 worden de kaders voor de Programmabegroting 2019-2022 vastgesteld. Een belangrijk kader is het wettelijk uitgangspunt dat de programmabegroting structureel en reëel in evenwicht moet zijn. Met het nu gepresenteerde meerjarenbeeld wordt hieraan voldaan.

Uitgangspositie voor het meerjarenbeeld 2018-2022 zijn de cijfers in de Programmabegroting 2018-2021, gecorrigeerd voor de structurele effecten van de Najaarsrapportage 2017 en de voordelen die bij de actualisatie van de cijfers zijn geconstateerd. Het effect van de Najaarsrapportage 2017 betreft vooral de uitkering uit het gemeentefonds op basis van de septembercirculaire 2017, naast diverse kleine aanpassingen in de budgetten. Het jaar 2022 is toegevoegd aan het meerjarenbeeld.

In de onderstaande tabel staat de samenvatting van de mutaties die in deze rapportage verwerkt zijn. In de voorjaarsrapportage worden de verschillende onderdelen verder uiteengezet.

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	2018*	2019	2020	2021	2022
Saldo meerjarenbeeld Programmabegrotingen 2018-2021		1.429	463	1.080	203	203
Structurele effecten Najaarsrapportage 2017		272	594	94	-306	-306
Voordelen		2.400	2.988	3.085	2.834	3.435
Loon- en prijsontwikkelingen			-100	-100	-100	-100
Areaaluitbreiding inwoners, woningen en niet-woningen			1.840	2.840	3.240	3.540
Uitgangspositie Voorjaarsrapportage 2018		4.101	5.785	6.999	5.871	6.772
Autonome ontwikkelingen		-19	468	627	313	-384
Precarioheffing op kabels en leidingen		0	-827	-827	-827	-827
Genomen besluiten		-778	-2.993	-1.840	-1.839	-1.839
Versterking organisatie		-255	-464	-361	-222	-174
Overige voorstellen		-1.098	-1.189	-539	-572	-604
Kapitaallasten voorgenomen investeringen		-39	-423	-1.602	-2.061	-2.256
Totaal		1.912	357	2.457	663	688

* 2018 is alleen de huidige gemeente Haarlemmermeer

4. Ondertekening

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

drs. Carel Brugman

de burgemeester,

Onno Hoes

Bijlage(n):

- Voorjaarsrapportage 2018 Haarlemmermeer
- Aanbiedingsbrief Voorjaarsrapportage 2018

gemeente
Haarlemmermeer

Voorjaarsrapportage 2018

Colofon

Tekst, vormgeving en drukwerk

Gemeente Haarlemmermeer
Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Telefoon 0900 1852

E-mail info@haarlemmermeer.nl

Internet www.haarlemmermeer.nl

Fotografie

Kees van der Veer, Jur Engelchor,
Margo Oosterveen, Danny de Casembroot
en Renate Jansen

Mei 2018

GIG Haarlemmermeer

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Leeswijzer	10
3. Financiën op hoofdlijnen 2018 - 2022	11
3.1 Recapitulatie mutaties 2018 Haarlemmermeer	11
3.3 Meerjarenbeeld 2019-2022 nieuwe gemeente Haarlemmermeer	12
4. Toelichting mutaties 2018	13
4.1 Voordelen	13
4.2 Autonome ontwikkelingen	14
4.3 Precarioheffing op kabels en leidingen	18
4.4 Genomen besluiten	18
4.5 Versterking organisatie.....	21
4.6 Overige voorstellen.....	21
4.7 Voorgenomen investeringen	24
4.8 Mutaties reserves en voorzieningen.....	31
4.9 Beleidsontwikkelingen	34
4.10 Actualisatie risico's	38
5. Uitgangspunten en kaders Programmabegroting 2019-2022	41
5.1 Algemene uitgangspunten Programmabegroting 2019-2022	41
5.2 Harmonisatie heffingen	41
5.3 Harmonisatie reserves en voorzieningen	43
5.4 Harmonisatie activabeleid	44
5.5 Toelichten mutaties meerjarenbeeld 2019-2022 nieuwe gemeente Haarlemmermeer	45
5.5.1. Voordelen	45
5.5.2 Loon- en prijsontwikkelingen.....	46
5.5.3 Ontwikkeling aantal inwoners, woningen en niet-woningen	47

5.5.4 Autonome ontwikkelingen	48
5.5.5 Precarioheffing op kabels en leidingen	51
5.5.6 Genomen besluiten	52
5.5.7 Versterking organisatie	53
5.5.8 Overige voorstellen	53
5.5.9. Voorgenomen investeringen	55
5.5.10 Mutaties reserves en voorzieningen	59
5.6 Ratio's schuldbeheersing	61
Bijlagen	63
Bijlage 1: Overzicht van de autonome mutaties	64
Bijlage 2: Overzicht van de neutrale mutaties	70
Bijlage 3: Overzicht vastgestelde subsidieplafonds	73
Bijlage 4: Verloop stelposten	76
Bijlage 5: Omschrijving taakveldnummers	78

Biobases bankjes op het Burgemeester van Stamplein, Hoofddorp

1. Inleiding

Voor u ligt de laatste voorjaarsrapportage van het college van de huidige gemeente Haarlemmermeer. De samenvoeging met Haarlemmerliede en Spaarnwoude per 1 januari 2019 zorgt voor een nieuwe gemeente Haarlemmermeer. Een grotere gemeente met een sterkere positie in de regio. In de voorjaarsrapportage informeren wij u over de voortgang van het beleid en de financiële bijstellingen ten opzichte van de programmabegroting. Omdat dit het laatste jaar is van deze raad en dit college zetten we in op een beleidsarme begroting 2019-2022. Echter door de samenvoeging is deze collegeperiode negen maanden langer dan normaal. Dit is de reden dat we wel een aantal voorstellen doen die extra middelen vragen. Deze voorstellen zijn noodzakelijk voor een gemeente die constant in ontwikkeling is. In deze inleiding blikken wij niet alleen vooruit, maar kijken we met trots terug op wat we de afgelopen vier jaar hebben gerealiseerd.

Bij de start van de collegeperiode in 2014 hebben we aangegeven dat we de toekomst van de gemeente Haarlemmermeer richting willen geven aan de hand van de thema's sociaal domein, economie, participatie en verduurzaming. Ook een andere omgang met de inwoners en de daarbij behorende bestuursstijl hebben we benoemd als speerpunt. Met als basis een solide financieel beeld, oog voor de menselijke maat en aandacht voor samenhang in ons handelen.

Haarlemmermeer behoort in 2017 opnieuw tot één van de regio's in Nederland met de grootste economische groei, meer dan 4%. Dat is voor onze ondernemers, inwoners en voor de gemeente zelf goed nieuws. De economische groei zorgt voor minder werkloosheid en meer investeringen. De keerzijde is dat Schiphol door de economische groei sneller de grens van 500.000 vliegtuigbewegingen per jaar heeft bereikt. Ook is er behoefte aan meer woningen. Voor de gemeente is het van groot belang dat er een open discussie gevoerd wordt met alle betrokkenen - overheid, bedrijven, omwonenden en omliggende gemeenten - over hoe samenleven met de luchthaven kan worden vormgegeven. Alle gerelateerde thema's zijn hierbij van belang, zoals het leefbaar en vitaal houden van de samenleving en het bieden van een goed vestigingsklimaat voor ondernemers.

In Haarlemmermeer realiseren we een groot aantal woningbouwprojecten: Tudorpark, Hyde Park, Nassaupark, Nieuwe Kom Nieuw-Vennep, Badhoevedorp, Zwaanshoek en Hoofddorp Zuidrand (Westkavel en Tegen Pleinen) en een scala aan kleinschalige bouwprojecten. Ook werken we aan nieuwe woninglocaties in Cruquius, Nieuw-Vennep West en Hoofddorp-Noord. Dit is noodzakelijk om

te kunnen voldoen aan de woonbehoefte in de Metropoolregio Amsterdam, bovenop onze eigen inwoners die al tien jaar op de wachtlijst staan. Haarlemmermeer maakt hiermee een schaa sprong van 60.000 naar 80.000 woningen in 2040. Tevens is de wens om de bestaande sociale woningvoorraad minimaal op peil te houden, bereikt. Met het oog op de energie-overgang worden vanaf dit jaar alleen nog maar aardgasvrije woningen gebouwd. Ook wordt de markt uitgedaagd om energieleverende woningen te realiseren. Naast nieuwbouw faciliteren we ook andere maatregelen zoals het ombouwen van voormalige kantoorpanden en schoollokalen in woningen. Een deel van de deze woningen zijn midstaywoningen gericht op spoedzoekers en statushouders. Ook is er aandacht voor meer huurwoningen voor middeninkomens.

Mobiliteit is belangrijk voor inwoners en ondernemers. We kijken hierbij niet alleen naar de auto, maar betrekken alle vormen van vervoer. De afgelopen jaren is het Deltaplan Bereikbaarheid uitgevoerd, waarbij steeds de synergie is gezocht met het Programma Vernieuwing Openbare Ruimte om werk met werk te maken. De afgelopen drie jaar hebben we extra geïnvesteerd in de kwaliteit van wegen. Dat was nodig, want er was veel achterstallig onderhoud. Door die keuze ligt 83 procent van onze wegen er nu goed bij. In 2018 zijn we gestart met een inhaalslag op het gebied van vernieuwing van stoepen en straten zodat deze goed toegankelijk zijn voor mensen met kinderwagens, rollators of rolstoelen.

Onlangs is de mobiliteitsvisie Haarlemmermeer (opvolger van het Deltaplan Bereikbaarheid) door het college vastgesteld. Het motto blijft 'vrijheid van bewegen' met als verschil dat er meer aandacht is voor verkeersveiligheid. Ook verwijderen we de zogenaamde 'harde obstakels'. Dat geldt zowel voor de chicanes op de Ringdijk, betonblokken als wegversperringen en paaltjes op fietspaden. De mobiliteitsvisie omvat ook het strategisch parkeerbeleid Haarlemmermeer. Uitwerking van het strategisch parkeerbeleid is onder andere de shop & go mogelijkheid waarbij voor slechts 10 cent, een half uur kan worden geparkeerd om snel boodschappen te doen. We investeren in slimme oplossingen. Zo worden dit jaar intelligente verkeersregelininstallaties geplaatst. Deze verkeerslichten 'herkennen' bepaalde verkeersstromen, zoals groepen fietsers, en kunnen deze voorrang geven boven andere verkeersstromen zodat verkeer op drukke kruispunten efficiënter kan doorrijden. Dit levert op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid extra voordeel op.

Een van de meest omvangrijke infrastructurele projecten van de afgelopen jaren is de omlegging van de A9. De omlegging biedt veel nieuwe kansen voor de ontwikkeling van Badhoevedorp. Samen met een groot aantal partijen en door middel van participatie met inwoners en ondernemers bouwen we aan een nieuw dorps hart. Op en langs het oude tracé van de A9 komen nieuwe hoogwaardige woonwijken met aantrekkelijke openbare ruimten. Het gewenste resultaat: een mooier én schoner Badhoevedorp.

Het open proces van Hoofddorp-Centraal, waarbij de opgave niet van tevoren was bepaald, is een baanbrekend en leerzaam experiment in onze gemeente. Om meer samenhang en levendigheid in het gebied tussen het centrum en het station van Hoofddorp te krijgen, hebben we gekozen voor een 'anders-dan-anders-aanpak': geen plan, geen businesscase en geen afgebakend projectgebied zoals in de klassieke plannenmakerij. In plaats daarvan ondersteunen we een open proces, waarop iedereen die wil, invloed heeft. Dit heeft geleid tot mooie plannen voor fiets- en wandelroutes tussen het centrum van Hoofddorp en het NS-station, de inrichting van een levendig stadspark, waar ruimte is voor sport, spel en beweging, en waar in de toekomst kan worden gewoond. Ook binnen andere beleidsthema's zoals de Omgevingswet en bij het opstellen van de kadernota veiligheid voor de nieuwe gemeente Haarlemmermeer is gebruik gemaakt van participatietrajecten om inwoners en ondernemers invloed te geven op de planvorming.

Op basis van onder andere het onderzoek 'Haarlemmermeer weet raad; Lessen uit participatieonderzoek' zijn aanbevelingen gedaan hoe we participatie beter in de gemeentelijke organisatie kunnen borgen. Denk aan onderscheid in typen participatie, een stroomschema om af te

wegen wat de juiste vorm van participatie kan zijn en voorstellen voor formuleringen in uitnodigingen aan participanten om de verwachtingen helder te maken. Een belangrijk deel van deze aanbevelingen zal worden gebruikt in (nieuwe) projecten en processen zoals gebiedsontwikkelingen en woningbouwlocaties, maar ook bij ontwikkelingen dicht bij huis, zodat directe invloed op de leefomgeving van onze inwoners zeker gesteld is. Hiermee willen we participatie borgen tot in de haarvaten van de organisatie.

In 2017 zijn Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude gezamenlijk gestart met de voorbereiding van de implementatie van de Omgevingswet. De wet beoogt in het fysieke domein nog meer te gaan werken vanuit de leefwereld, wensen en behoeften van de inwoners en initiatieven te ondersteunen. In plaats van een houding van "Nee, tenzij..." wil de wetgever dat overheden gaan werken vanuit een basishouding van "Ja, mits...". Dit sluit naadloos aan bij de gemeentelijke visie op het gebied van participatie, dienstverlening en het tegemoet treden van inwoners en ondernemers. Het definitieve Koersdocument is in januari 2018 vastgesteld door de beide gemeenteraden. De komende jaren werken we aan diverse onderdelen: digitale dienstverlening, vergunningen, omgevingsvisie, omgevingsplan en een andere werkwijze voor ambtenaren, om klaar te zijn als de Omgevingswet op 1 januari 2021 in werking treedt.

Net als nu met de Omgevingswet, stonden we aan het begin van onze collegeperiode voor de opgave om de transitie van het sociaal domein goed te laten verlopen. Via het Programma Sociaal Domein hebben we ervoor gezorgd dat de continuïteit van zorg werd gewaarborgd, de toegang tot zorg was geregeld en dat de inwoners die wisten te vinden. Inwoners hebben passende hulp en ondersteuning ontvangen en de ervaringen met het Haarlemmermeers model zijn goed. Uit cliëntonderzoek bleek dat de inwoners over het algemeen tevreden zijn over de ontvangen hulpverlening en dienstverlening. Ze gaven de zorg gemiddeld een 7 tot 8 op een schaal van 10. We blijven alert dat onze inwoners niet tussen wal en schip belanden. Na de transitie staan we voor de volgende uitdaging, de transformatie. Om de ingezette beweging van zwaardere zorg naar lichtere ondersteuning kracht bij te zetten, hebben we de volgende prioriteiten bepaald: Werk boven Uitkering; Welzijn voor Zorg; Wonen met Zorg en Jeugd. Voor personen met verward gedrag hebben we een plan van aanpak opgesteld gericht op de lokale knelpunten. We kiezen voor preventie, inwoners zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving ondersteuning bieden en een sluitende aanpak bieden voor mensen met verward gedrag.

Het financiële beeld van het sociaal domein baart ons zorgen omdat we financiële tekorten verwachten. Tot eind dit jaar kunnen wij deze tekorten, inclusief oude taken, nog opvangen binnen de Behoedzaamheidsreserve. Vanaf 2019 houdt deze op te bestaan. Onze ambitie is om structureel € 1,5 miljoen aan besparingen te realiseren ten opzichte van de huidige prognose van het tekort van € 3 miljoen door effectieve ondersteuning te leveren. Daarnaast wordt vanaf 2019 een bedrag van € 1,5 miljoen vanuit de extra accessen in het gemeentefonds ingezet.

We willen iedereen mee laten doen aan de samenleving, onafhankelijk van een mogelijke beperking. Om dat voor elkaar te krijgen zorgen we voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte en openbare gebouwen en het betrekken van belangenverenigingen en ervaringsdeskundigen bij de inrichting ervan. In de app van Ongehinderd zijn inmiddels ruim 60 gebouwen, inclusief de directe omgeving, beoordeeld op toegankelijkheid door ervaringsdeskundigen. Op basis van de beoordelingen scoort Haarlemmermeer een ruime 8. Haarlemmermeer is, op voordracht van de Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer, ook benoemd als één van de 25 koploper gemeenten in Nederland voor de uitvoering van het VN-verdrag Handicap.

Onze werkorganisatie AM match ondersteunt ondernemers die ambities hebben om inwoners met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Ondernemers denken mee over oplossingen voor maatschappelijke problemen en dragen bij aan sociale en duurzame doelstellingen. Vanuit de

gemeente inspireren, faciliteren en stimuleren we ondernemers hoe ze maatschappelijke waarde kunnen creëren door anders in te kopen. Zo is de zogenoemde “Social Impact Market” opgezet: een online marktplaats waar ondernemers terecht kunnen om socialer en groener in te kopen.

We zetten ook in op het stimuleren van bewegen door iedereen (óók door mensen met gezondheidsproblemen) een rook- en alcoholvrije jeugd, het verbeteren van de psychische gezondheid van jongeren en ouderen en het terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen. In vergelijking met Nederland hebben inwoners van Haarlemmermeer en van Haarlemmerliede en Spaarnwoude een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid. Dat willen we zo houden door in regionaal verband in te zetten op preventie. Samen met de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude hebben we daar een lokale ambitie aan toegevoegd. Onder het motto ‘meedoen maakt gezond’ ontwikkelen we gezonde wijken met accent op een gezonde leefstijl en actief ouder worden. We bieden vele mogelijkheden en accommodaties om te sporten. Denk aan sportcomplex Koning Willem-Alexander, maar ook aan de vele verenigingen of dansscholen die de gemeente rijk is. Dat op hoog niveau gesport wordt in Haarlemmermeer blijkt uit het feit dat er 410 sportmedailles zijn uitgereikt aan Haarlemmermeerse sporters die in 2017 een podiumplaats hebben behaald op een NK, EK of WK.

We stimuleren initiatieven van scholen, maatschappelijke organisaties en ondernemers om iedereen te betrekken. Mooie voorbeelden zijn het buddyproject in het Hoofdvaartcollege voor leerlingen die nog niet zo lang in Nederland zijn, kinderdagverblijf De Boshoeve die een logeerkamer heeft geopend en de Albert Heijn Toolenburg die zich aansluit bij het project Jongeren op Gezond Gewicht.

Op basis van het Haarlemmermeers jeugdonderzoek ‘Stem van de jeugd’ is naar voren gekomen dat de jeugd onze steun nodig heeft voor de strijd tegen pesten én bij vechtscheidingen. Via stichting Villa Pinedo bieden we hulp en ondersteuning aan kinderen van gescheiden ouders. Ook ouders kunnen er terecht voor een online-training. Jaarlijks organiseren we activiteiten tijdens de week tegen het pesten. In 2017 hebben we een oproep gedaan aan scholieren om mee te denken in de aanpak van pesten. Diverse ideeën zijn naar voren gekomen die samen met het onderwijs worden uitgevoerd.

De afgelopen jaren hebben we ingezet op, en blijven we ons inzetten voor, verbetering van de dienstverlening via administratieve lastenverlichting, digitalisering en deregulering. Steeds meer producten kunnen online worden aangevraagd of gemeld. Zo is het inmiddels mogelijk voor inwoners om online een flitsvergunning voor bijvoorbeeld een dakkapel aan te vragen. Als de aanvraag vóór 10.00 uur binnen is, wordt deze nog dezelfde dag afgehandeld. Vanuit deregulering zijn in de Algemene Plaatselijke Verordening veel regels geschrapt en vereenvoudigd.

Begin 2018 is het gezamenlijke servicecentrum Halfweg geopend, vooruitlopend op de samenvoeging van gemeente Haarlemmermeer en gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude in 2019. Inwoners van beide gemeenten kunnen er terecht voor burgerzaken en om vergunningen aan te vragen. De gemeentelijke handhavers en wijkagenten voor het gebied Haarlemmermeer-Noord werken vanuit het servicecentrum. In Badhoevedorp is een informatiepunt geopend. Hier is maandelijks een spreekuur. De gemeente is via steeds meer kanalen bereikbaar. Naast de servicecentra, telefoon, mail en brief is de gemeente ook bereikbaar via Whatsapp en andere social media zoals Twitter, Facebook en Instagram. Hiermee vergroten we de mogelijkheden voor inwoners en ondernemers om in contact te komen met de gemeente over allerlei zaken.

Duurzaamheid is in ons collegeprogramma expliciet benoemd als basis voor de inrichting van Haarlemmermeer. Wij werken aan circulariteit aan de hand van drie inhoudelijke thema's, te weten: water, energie en grondstoffen. Kennis en innovatie vormen samen het laatste en overkoepelend thema. We hebben duurzaamheid een vaste plek gegeven in diverse beleidsterreinen en de uitvoering daarvan. Het is een mooie waardering voor alle inspanningen van zovelen dat Haarlemmermeer de

Duurzaam Bouwen Award 2018 heeft gewonnen vanwege onze brede en integrale aanpak op dit thema.

We betrekken inwoners en ondernemers bij duurzame initiatieven in hun leefomgeving. Mooie initiatieven zijn het gloednieuwe zonnepark op bedrijventerrein de Hoek in Hoofddorp waar 125.520 panelen zijn geplaatst om energie op te wekken en de proef van de Universiteit van Amsterdam (Uva), algenkweker Algae Innovations uit Rijsenhout en de firma Jongkind uit Aalsmeer om met sedumplantjes op een rotonde fijnstof uit de lucht te filteren. We zetten ook in op het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed. In wijkcentrum 't Kattegat in de Hoofddorpse wijk Bornholm is bijvoorbeeld ledverlichting aangebracht, er zijn isolatiemaatregelen genomen en een slimme meter geplaatst zodat het energieverbruik beter in de gaten kan worden gehouden en het pand energiezuiniger wordt. Ook sporthallen worden op deze manier verduurzaamd.

Op het gebied van veiligheid is er de afgelopen jaren veel gerealiseerd. Op bedrijventerrein De Weeren meldde ondernemers dat verloedering en criminaliteit toe nam. Op basis van de signalen is een integrale aanpak ingezet. Er is gehandhaafd op diverse overtredingen in de openbare ruimte en illegale bewoning, fysieke aanpassingen uitgevoerd in de openbare ruimte en een onderzoek uitgevoerd naar criminele activiteiten. Op basis van het onderzoek zijn vier integrale handhavingsdagen uitgevoerd door de politie, gemeente, belastingdienst en omgevingsdienst waarbij verschillende bedrijven zijn gecontroleerd. De controles hebben geleid tot strafrechtelijke trajecten, het tijdelijk sluiten van panden en boetes of last onder dwangsommen. Alles bij elkaar heeft gezorgd voor positieve ontwikkelingen op en rond bedrijventerrein De Weeren.

De taxiproblematiek op Schiphol was veel in het nieuws. Het grote aanbod van taxi-aanbieders op Schiphol en de vaak agressieve en opdringerige manier waarop taxidiensten worden aangeboden verstoort de openbare orde. De burgemeester heeft op en rond het Jan Dellaertplein en Schiphol Plaza een gebied aangewezen waar het verboden is om bepaalde taxidiensten aan te bieden. De BOA-capaciteit op Schiphol is uitgebreid om hier op te handhaven. Hiermee is de problematiek beheersbaar geworden. Met de Koninklijke Marechaussee en het Openbaar Ministerie blijven we inzetten op het verder terugdringen van de problematiek.

Financieel ligt er met deze voorjaarsrapportage een zeer solide basis voor onze (nieuwe) gemeente. Naast dat grote investeringen, zoals het Programma Vernieuwing Openbare Ruimte, voor 2019 gedekt zijn en er structureel € 1,5 miljoen per jaar naar het Sociaal Domein gaat (naast alle andere posten), sluit het meerjarenbeeld structureel op € 0,7 miljoen positief. Dit is in lijn met onze uitspraak bij de Programmabegroting 2018-2022 dat we streven naar een structureel sluitend meerjarenbeeld tussen de € 0,5 en € 1,0 miljoen.

In dit meerjarenbeeld is ook al een reservering opgenomen voor het opvangen van het afschaffen van de precariobelasting in 2022. Dit kost onze gemeente € 5,5 miljoen per jaar. Bij de Programmabegroting 2018-2022 hebben wij aangekondigd dat wij onvoorziene areaaluitbreiding willen reserveren om deze afschaffing zoveel als mogelijk op te kunnen vangen. Met deze voorjaarsrapportage hebben wij € 2,8 miljoen per jaar gereserveerd, ofwel 50% van de precario van Haarlemmermeer. Als deze lijn door het volgend college wordt voortgezet, verwachten wij dat het afschaffen van de precariobelasting zonder aanvullende maatregelen zoals bezuinigingen of belastingverhoging kan worden opgevangen. Aangezien de precariobelasting door de nutsbedrijven wordt doorberekend aan de burgers, zal dit uiteindelijk een voordeel opleveren voor de inwoners van Haarlemmermeer.

Aftrap van het project Dijk van een Dorp Spaarndam

2. Leeswijzer

Wijze van toelichten van de financiële mutaties
(min = nadeel)

Autonoom

Mutaties die ten gunste of ten laste van de algemene middelen komen en die tezamen het begrotingsresultaat bepalen. Deze mutaties zijn onderverdeeld in 'voordelen', 'autonome ontwikkelingen', 'genomen besluiten', 'overige voorstellen' en 'kapitaallasten voorgenomen investeringen'. Wijzigingen van € 75.000 en groter worden nader toegelicht.

Neutrale mutaties

Mutaties die geen effect hebben op het begrotingsresultaat, maar waar wel het budgetrecht van de raad op van toepassing is. Het gaat dan bijvoorbeeld om verschuiving van budget tussen programma's.

Investeringen

Uitgaven om duurzame kapitaalgoederen (bruggen, wegen, gebouwen, software en dergelijke) te verkrijgen. Deze kapitaalgoederen gaan meerdere jaren mee en leiden tot kapitaallasten (afschrijvingen en rente).

Beleidsontwikkelingen

Belangrijke ontwikkelingen in de voortgang, accentverschuivingen in bestaand beleid of noemenswaardige wijzigingen die (nog) geen consequenties hebben op het resultaat.

Risico's

Dit zijn risico's die een negatief effect kunnen hebben op het bereiken van de gemeentelijke doelstellingen of risico's die mogelijk een gevaar kunnen vormen voor het adequaat uitvoeren van de gemeentelijke taken, wettelijke en autonome.

Subsidies

De financiële middelen om niet-economische activiteiten in de gemeente te stimuleren en ontwikkelen.

Houthakdag 17 maart 2018

3. Financiën op hoofdlijnen 2018 - 2022

In de onderstaande tabellen staat de samenvatting van de mutaties die in deze rapportage verwerkt zijn. In de volgende hoofdstukken worden de verschillende onderdelen verder uiteengezet.

3.1 Recapitulatie mutaties 2018 Haarlemmermeer

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	2018
Saldo meerjarenbeeld Programmabegrotingen 2018-2022		1.429
Structurele effecten Najaarsrapportage 2017		272
Voordelen		2.400
Uitgangspositie Voorjaarsrapportage 2018		4.101
Autonome ontwikkelingen		-19
Precarioheffing op kabels en leidingen		0
Genomen besluiten		-778
Versterking organisatie		-255
Overige voorstellen		-1.098
Kapitaallasten voorgenomen investeringen		-39
Totaal		1.912

3.3 Meerjarenbeeld 2019-2022 nieuwe gemeente Haarlemmermeer

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	2019	2020	2021	2022
Saldo meerjarenbeeld Programmabegrotingen 2018-2021		463	1.080	203	203
Structurele effecten Najaarsrapportage 2017		594	94	-306	-306
Voordelen		2.988	3.085	2.834	3.435
Loon- en prijsontwikkelingen		-100	-100	-100	-100
Areaaluitbreiding inwoners, woningen en niet-woningen		1.840	2.840	3.240	3.540
Uitgangspositie Voorjaarsrapportage 2018		5.785	6.999	5.871	6.772
Autonome ontwikkelingen		468	627	313	-384
Precarioheffing op kabels en leidingen		-827	-827	-827	-827
Genomen besluiten		-2.993	-1.840	-1.839	-1.839
Versterking organisatie		-464	-361	-222	-174
Overige voorstellen		-1.189	-539	-572	-604
Kapitaallasten voorgenomen investeringen		-423	-1.602	-2.061	-2.256
Totaal		357	2.457	663	688

Opening rotonde Lisserbroek Krusing IJweg en Lisserweg

4. Toelichting mutaties 2018

4.1 Voordelen

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	2018
Veiligheidsregio Kennemerland		399
Decembercirculaire gemeentefonds		500
Algemene uitkering, accessen Regeerakkoord/maartcirculaire		1.451
Dividend BNG		50
Totaal voordelen		2.400

Programma Veiligheid

Veiligheidsregio Kennemerland

Beleidsdoel	(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018
Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweertzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.		399

Bij het opmaken van de jaarstukken 2017 van de Veiligheidsregio Kennemerland blijkt dat de werkelijke bijdrage van de gemeenten lager is dan bij de programmabegroting en de tweede bestuursrapportage is geraamd. Het overschot wordt grotendeels uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Decembercirculaire gemeentefonds

Beleidsdoel	(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018
Onderdeel B: Gemeentefonds		500

De effecten van de decembercirculaire worden nu verwerkt. Via een brief van 16 januari 2018 (kenmerk X2017.57378) is de gemeenteraad geïnformeerd over de financiële uitkomsten van deze circulaire.

Algemene uitkering, accessen Regeerakkoord/maartcirculaire

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Onderdeel B: Gemeentefonds	1.451

De effecten van de maartcirculaire worden nu verwerkt. In deze circulaire is de uitwerking van het regeerakkoord Rutte III verwerkt. In het Interbestuurlijk Programma (IBP) dat met het Rijk is afgesloten met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) is onder andere afgesproken dat de normeringssystematiek (trap-op-trap-af) wordt gecontinueerd. De beleidsintensiveringen die zijn opgenomen in het regeerakkoord werken door in de hoogte van de algemene uitkering.

4.2 Autonome ontwikkelingen

Omschrijving	2018
(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	
Organisatie referendum Inlichtingendiensten (dekking door bijdrage via gemeentefonds)	0
Bijdrage VNG, Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)	-266
Forensische geneeskunde	-26
Exploitatiekosten sportcomplexen Estafette en Sporthoeve	-50
Vrijval exploitatielasten Ringdijk-/ringvaartbeleid	223
Areaaluitbreiding fysiek domein, grijs	-13
Lagere opbrengst begraven	-130
Variabele kosten gladheidsbestrijding	-122
Stormschade algemeen openbaar groen	-175
Heffingen gemeentelijk vastgoed (verhuurdersheffing en OZB)	-142
Kapitaallasten/financiering	2.297
Vrijval stelpost indexeringen 2018	1.020
Bijdrage Cocensus	-128
Wijziging premies en sociale lasten gemeentepersoneel	-227
Vervallen huurcontract nevenvestiging OD NZKG	-56
Digitale dienstverlening, omzetting krediet naar exploitatiebudget	-2.224
Totaal autonome ontwikkelingen	-19

Programma Bestuur, samenleving en publiekscontact

Organisatie referendum Inlichtingendiensten

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen	-256
Algemene uitkering, vergoeding referendum	256
Totaal	0

De gemeente was verantwoordelijk voor de organisatie van het raadgevend referendum op de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017 (Sleepwet). Via de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt hiervoor een vergoeding ontvangen.

Bijdrage VNG, Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen	-266

In de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 14 juni 2017 hebben de gemeenten bijna unaniem ingestemd met de voorstellen van het VNG-bestuur voor het instellen van een fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) en het programma Samen Organiseren. Uitvoering van de voorstellen GGU en Samen Organiseren hebben als doel om de samenwerking tussen gemeenten op

de uitvoering van taken aanmerkelijk te vergroten. Vraagstukken zijn vaak te divers en complex om als gemeenten zelfstandig op te pakken. Bovendien is er winst te behalen als vraagstukken samen worden georganiseerd. Winst in termen van verbetering van kwaliteit en toegankelijkheid van de dienstverlening aan inwoners en ondernemers, en winst in termen van kostenbesparingen. Met ingang van 2018 wordt de financieringsroute voor de gezamenlijke gemeentelijke activiteiten niet meer door het Rijk direct uit het gemeentefonds genomen, maar naar rato van het inwonertal bij alle gemeenten gefactureerd door de VNG, die de gezamenlijke activiteiten organiseert en uitvoert. Jaarlijks legt de VNG aan alle gemeenten verantwoording af over de gezamenlijke gemeentelijke activiteiten in de VNG.

Programma Ruimtelijke ontwikkelingen

Vrijval exploitatielasten Ringdijk-/ringvaartbeleid

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte	223

Voor de uitvoering van het door de raad vastgesteld Ringdijk-/ringvaartbeleid zijn de uitgangspunten vertaald in maatregelen. De totale uitgaven van deze maatregelen zijn afgerond € 4,2 miljoen (tot en met 2020). Voor dit programma is door de raad een exploitatiebudget van € 953.000 en investeringskrediet van € 3,2 miljoen beschikbaar gesteld. Bij de uitwerking van de plannen is gebleken, dat de te maken kosten voor het grootste deel investeringen zijn. Daarom wordt nu voorgesteld een groot deel van het exploitatiebudget te laten vrijvallen en hiervoor in de plaats extra investeringskrediet beschikbaar te stellen. Tegenover de vrijvallende exploitatielasten staan hogere kapitaallasten (zie paragraaf 4.7 Voorgenomen investeringen).

Programma Kwaliteit fysieke omgeving

Lagere opbrengst begraven

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	-130

Op basis van voorgaande jaren en het huidige jaar constateren wij een afname van het aantal begrafenissen op de gemeentelijke begraafplaatsen. Dit leidt tot een lagere opbrengst begraven, grafrecht en onderhoud begraven. Daarnaast wordt van een aantal graven afstand gedaan doordat begraafplaats de Wilgenhof op termijn gaat sluiten, wat leidt tot verminderde opbrengsten grafrecht en onderhoud begraven. Dit aandeel bedraagt € 28.000, wat conform eerdere besluitvorming ten laste komt van de algemene middelen (RV 2011.0017579 Beheer gemeentelijke begraafplaatsen).

Variabele kosten gladheidsbestrijding

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	-122

De variabele kosten (strooikosten) voor gladheidsbestrijding zijn niet in de begroting opgenomen maar worden jaarlijks op basis van de daadwerkelijke inzet voor strooiacties gerapporteerd bij de jaarstukken en de voorjaarsrapportage. In deze rapportage betreft het de kosten voor de periode 1 januari 2018 tot en met 1 maart 2018.

Stormschade openbaar groen

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	-175

Tijdens de storm van half januari 2018 hebben veel bomen schade opgelopen. Bomen zijn verwijderd en takken zijn gesnoeid.

Programma Economische zaken

Heffingen gemeentelijk vastgoed (verhuurdersheffing en OZB)

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, duurzame en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.	-142

In 2014 is door het Rijk de verhuurdersheffing ingevoerd. Dit is een heffing die geldt voor verhuurders die meer dan 50 sociale huurwoningen bezitten. Deze heffing kost de gemeente structureel € 52.000 per jaar en was tot op heden niet begroot. Daarnaast is de begroting voor de OZB-aanslag niet toereikend. Deze dient structureel te worden verhoogd met € 90.000 per jaar.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Kapitaallasten/financiering

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.	2.297

Voor de berekening van de rentelasten als gevolg van benodigde (her)financiering is voor 2018 rekening gehouden met 0% voor kort geld (tot de kasgeldlimiet) en 1,5% voor lang geld. De rentelasten worden met behulp van een rekenrente verdeeld over de taakvelden in de programmabegroting. Vanaf het begrotingsjaar 2017 is de rekenrente vastgesteld op 3%. Op basis van een stellige uitspraak (mag niet van afgeweken worden) van de commissie BBV, mag de rekenrente niet meer van 0,5% afwijken van de werkelijk betaalde gemiddelde rente. Deze stellige uitspraak geldt vanaf het begrotingsjaar 2018. In 2017 lag dit gemiddelde rentepercentage op 2,49%. Gezien de verwachte renteontwikkeling en de financieringsbehoefte is de verwachting dat ook in 2018 en verder de gemiddelde rente hier op uit zal komen. Daarom wordt voorgesteld de rekenrente te verlagen naar 2,5%. Hierdoor kan er minder rente (€ 118.000) worden doorbelast aan het taakveld riolering (dekking uit de riolheffing en de voorziening tariefsegalisatie onderhoud riolering) en komt er meer rente ten laste van de algemene middelen.

De rente- en afschrijvingslasten geven per saldo een voordeel doordat de uitvoering dan wel de afronding van een aantal investeringen is doorgeschoven van 2017 naar 2018 of 2019. Hierdoor is de financieringsbehoefte en zijn de afschrijvingslasten in 2018 lager. De doorgeschoven investeringen hebben met name betrekking op ICT en verkeer en vervoer.

Vrijval stelpost indexeringen 2018

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	1.020

In de Voorjaarsrapportage 2017 is voor 2018 rekening gehouden met een stelpost voor het opvangen van prijsstijgingen. Bij de Programmabegroting 2018-2021 en bij deze voorjaarsrapportage is een beroep gedaan op deze stelpost, waarna er nog een saldo resteert op deze stelpost. Wij gaan er van uit dat alle prijsstijgingen zijn verwerkt in de reguliere budgetten en dat het restant van de stelpost kan vrijvallen.

Bijdrage Cocensus

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	-128

Vanaf 1 januari 2022 is het verplicht (Besluit Waarderingskamer 8 september 2016) dat de WOZ-taxaties van woningen zijn gebaseerd op de gebruiksoppervlakte. Om te kunnen voldoen aan deze wettelijke verplichting zijn vanaf 2018 extra werkzaamheden noodzakelijk tot een bedrag van € 83.000. Overige incidentele kosten en een lagere doorbelasting aan invordering rioolheffing en afvalstoffenheffing geeft een nadeel van € 45.000.

Wijziging premies en sociale lasten gemeentepersoneel

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	-227

Het ABP is genoodzaakt de pensioenpremies te verhogen van 21,1% naar 22,9% als gevolg van de lage rente en de stijging van gemiddelde leeftijd. Als werkgever betalen wij 70% van de pensioenpremie. De ANW-compensatie van 0,4% vervalt. Per saldo leidt de premiestijging tot een structurele verhoging van de loonkosten van € 535.000. Dit nadeel wordt voor € 308.000 gedekt door de vrijval van de stelpost indexatie loonkosten 2018.

Overzicht Overhead

Digitale dienstverlening

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering	-2.224

Het financiële kader voor de ambities op het gebied van Digitale Dienstverlening tot en met 2019 is in totaal € 3.860.000 aan krediet. De raad heeft voor de digitalisering en innovatie van dienstverlening voor 2017 € 460.000 aan middelen beschikbaar gesteld en voor 2018 en 2019 € 1.700.000 per jaar. Verder heeft de raad ingestemd met extra investeringen voor de jaren na 2019 van eveneens € 1.700.000 per jaar. Deze extra investeringen zijn indicatief, gezien de snelheid van ontwikkelingen op het gebied van digitalisering. Doordat een belangrijk deel van de resultaten in 2017 gedekt zijn uit eerdere kredieten, waren de programmabestedingen in 2017 beperkt tot € 110.000. Het resterende krediet van € 350.000 is doorgeschoven naar 2018 waardoor voor 2018 en 2019 in totaal een krediet beschikbaar is van € 3.750.000.

Met het beschikbaar stellen van het krediet in de Voorjaarsrapportage 2017 was nog geen duidelijk zicht op de concrete invulling van het programma. Nu deze wel bekend is, is er geconstateerd dat een aanzienlijk deel van de voorziene bestedingen volgens de BBV-regels niet geactiveerd mag worden. Dit betreft vooral de verschuiving van kopen van software naar het betalen van een jaarlijkse

vergoeding voor software (Software as a Service (SaaS)). In deze voorjaarsrapportage laten we dat deel van het krediet vrijvallen en nemen we een exploitatiebudget op voor hetzelfde bedrag. In de loop van 2018 wordt bezien in hoeverre delen van dit bedrag moeten worden verschoven naar andere jaren. Hierover rapporteren wij u in de P&C-cyclus. Dit levert in het huidige jaar een nadeel op; echter het levert voordelen op in de toekomst omdat de afschrijvingen vrijvallen. Wij nemen nu dus al de lasten in plaats van deze middels activering voor ons uit te schuiven. De vrijvallende kapitaallasten zijn opgenomen in de post kapitaallasten/financiering en leiden mede hierdoor tot een structureel sluitend resultaat.

4.3 Precarioheffing op kabels en leidingen

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	2018
Areaalontwikkeling 2018 woningen en niet woningen, OZB		856
Dekking afschaffing precario op kabels en leidingen		-856
Totaal		0

Op basis van prognoses die ontvangen zijn van Cocensus is de areaaluitbreiding van met name niet-woningen groter dan geraamd in de programmabegroting. Dit geeft een hogere opbrengst voor de onroerendzaakbelastingen van € 1.551.000. Dit voordeel wordt deels te niet gedaan door een lagere algemene uitkering omdat het extra areaal doorwerkt in de maatstaf negatieve inkomstenmaatstaf OZB, wat een nadeel geeft van € 695.000. Per saldo resteert een voordeel van € 856.000. Conform de met de Programmabegroting 2018-2021 vastgestelde werkwijze om het tekort als gevolg van het vervallen van de precarioheffing op kabels en leidingen met ingang van 2022 op te vangen, wordt dit bedrag niet bestemd maar gebruikt om de inkomstenvermindering in 2022 op te vangen.

Met deze extra reservering is voor de dekking van het weg vallen van de precarioheffing nu een bedrag beschikbaar van:

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	bedrag
2017: Meeropbrengst onroerendzaakbelastingen niet-woningen		670
2017: Meeropbrengst toeristenbelasting		450
2017: Meeropbrengst hondenbelasting		29
2018: Meeropbrengst onroerendzaakbelastingen woningen en niet-woningen		856
Totaal		2.005
Geraamde opbrengst precario op kabels en leidingen beide huidige gemeenten		5.724
Resteert nog te dekken in 2022		3.719

4.4 Genomen besluiten

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	2018
Kinderraad en Jongerengemeenteraad		-62
Aankoop Park Zwanenburg		-140
Haarlemmermeerse Bos actualisatie lasten		19
Onderzoek fietsverbinding Wickevoort		-75
Versnelling woningbouw (2017 t/m 2022)		-520
Totaal genomen besluiten		-778

Programma Bestuur, samenleving en publiekscontact

Kinderraad en Jongerengemeenteraad

Beleidsdoel	(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018
Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.		-62

De lasten die samenhangen met de Kinderraad en Jongerengemeenteraad worden geraamd. Deze twee organen zijn in 2017 door de raad ingesteld. Deze lasten werden hiervoor incidenteel gedekt uit het programma Participatie.

De totale lasten zijn als volgt opgebouwd:

1. jaarlijks budget voor de Kinderraad € 8.900 conform verordening
2. jaarlijks budget voor de Jongerengemeenteraad € 19.900 conform verordening
3. incidenteel budget voor ambtelijke ondersteuning € 33.000. Deze ambtelijke ondersteuning was niet voorzien. Enerzijds betreft dit het budgetbeheer van de materiële budgetten waar beide raden over kunnen beschikken, daarnaast vraagt de ondersteuning van de Jongerengemeenteraad en van hun onafhankelijke begeleider een flinke ambtelijke inzet. De lasten worden incidenteel geraamd. Voor 2019 en verder wordt de extra formatie betrokken bij de strategische personeelsplanning.

Programma Maatschappelijke ontwikkeling

Aankoop Park Zwanenburg

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	-140

Het grondeigendom van het in 2010 aangelegde recreatiegebied Park Zwanenburg is nog in handen van het Rijk. Het Rijk wil dit eigendom afstoten. Om te voorkomen dat dit gebied aan derden wordt verkocht is het noodzakelijk dat de Provincie Noord-Holland en gemeente Haarlemmermeer de grond aankopen. Met de provincie is afgesproken dat de gemeente één-derde in de aankoopkosten bijdraagt. Dit is een éénmalig bedrag van € 140.000.

Programma Mobiliteit

Onderzoek fietsverbinding Wickevoort

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018
Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	-75

Bij de vaststelling van het bestemmingsplan Cruquius Wickevoort (2018.0008627) door de raad op 22 maart jongstleden is door de raad unaniem een motie aangenomen voor een nader onderzoek. De raad wil binnen een jaar geïnformeerd worden over de mogelijkheid om een adequate en veilige, bij voorkeur vrijliggende fietsverbinding te realiseren, tussen Landgoed Wickevoort en Vijfhuizen. Om te kunnen voldoen aan deze motie moet op korte termijn een onderzoek worden gestart. Hiervoor is intern op korte termijn geen capaciteit, waardoor een extern bureau moet worden ingeschakeld.

Programma Ruimtelijke ontwikkelingen

Versnelling woningbouw (2017 tot en met 2022)

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018
Beleidsdoel A: Er is voldoende aanbod van woningen, met voldoende differentiatie in het aanbod voor verschillende doelgroepen, met bijzondere aandacht voor lagere inkomensgroepen, starter en jongeren.	-520

Ten behoeve van de versnelling van de woningbouwopgave in de gemeente Haarlemmermeer is een tijdelijk team Versnelling Woningbouw opgericht. In navolging van het raadsbesluit 2017.0037218 is bij de Najaarsrapportage 2017 een budgetverstrekking gedaan van in totaal € 450.000 (€ 200.000 ten behoeve 2017 en € 250.000 ten behoeve van 2018) voor de Versnelling Woningbouw. In dit raadsvoorstel was een totale raming van € 2,5 miljoen aan voorbereiding, toezicht en administratie (VTA) opgenomen.

In het raadsvoorstel is toegezegd dat bij de Voorjaarsrapportage 2018 een integraal voorstel volgt voor de kosten voor de benodigde inzet gedurende de resterende looptijd van de versnelling (2018,

2019, 2020 einde). Naast dit voorstel wordt tevens een onderbouwing gegeven voor de te verwachte inkomsten ten gevolge van de versnelde woningbouwproductie.

De kosten van de versnelling woningbouw bestaan uit VTA-kosten, maar deze kosten zijn niet direct gekoppeld aan grondexploitaties, anterieure overeenkomsten of andere waarborg vormen. Tegenover een groot deel van deze kosten staat geen dekking.

Voorzichtigheidshalve wordt er voor gekozen om de aanvraag niet te activeren (geen krediet), maar om een budget aan te vragen. Het budget voor 2017 en 1e helft 2018 is op dezelfde wijze bij de Najaarsrapportage 2017 aangevraagd.

De totale raming is € 2.703.000 waarvan € 450.000 reeds is verleend. Deze aanvraag en nadere onderbouwing wijkt enigszins af van de eerder berekende € 2,5 miljoen zoals deze gepresenteerd is in het raadsvoorstel 2017.0037218. De voornaamste reden hiervoor is dat het gehanteerde uurtarief gemiddeld iets hoger ligt en het benodigde VTA-budget voor de transformatielocaties hoger is door de aard en complexiteit van deze locaties.

Voor de locaties Nieuw-Vennep West en Cruquius/Bennebroekerdijk wordt in voorjaar 2018 gestart met een verkenning van de (on)mogelijkheden alvorens een totale inschatting te maken van het benodigde budget voor de plankosten tot en met het opstellen van het bestemmingplan. Om deze reden is de aanvraag voor deze twee locaties tot 2019 opgenomen. In de Voorjaarsrapportage 2020 wordt een actualisatie van het VTA-budget opgenomen voor deze locaties, wat zal leiden tot een nieuwe aanvullende budgetaanvraag.

Gelet op de onzekerheden in de mogelijkheden tot verhaal van de kosten, wordt nu een budget aangevraagd voor de volledige kosten. Dit is exclusief 20% van de kosten die vanuit de inzet van bestaande capaciteit gedekt worden. Op termijn zullen inkomsten ontstaan. De raming van deze inkomsten is nu nog onbekend maar leveren op termijn voordeel op.

Borging kostenverhaal

De kosten gaan voor de baat uit. In het geval van de versnellingsopgave is dit ook van toepassing. Borging van kostenverhaal en dus dekking van de uitgaven is op voorhand nog niet mogelijk omdat er nog geen intentie- of anterieure overeenkomsten gesloten kunnen worden met de diverse grondeigenaren. Uitgangspunt in ons beleid is 60% kostenverhaal (van de totale plankosten) voor uitleglocaties en 40% (van de totale plankosten) voor transformatielocaties.

In het Beleidskader Strategisch Grondbeleid Haarlemmermeer 2015-2019 (2015.0043882) wordt nader ingegaan op de wijze van grondbeleid en mogelijkheden voor kostenverhaal. Indien niet gekozen wordt voor actieve grondverwerving is faciliteren het uitgangspunt. In de nota is hierover opgenomen (pagina 3 van de nota): 'het huidige wettelijk kader in de Wet ruimtelijke ordening biedt waarborgen voor verplicht kostenverhaal en het stellen van locatie-eisen. Dankzij dit kader is het mogelijk om goede ruimtelijke ordening tot stand te brengen zonder zelf risicodragend gronden aan te kopen en in productie te brengen. Het initiatief wordt hierbij dan overgelaten aan marktpartijen met eigen grond.'

4.5 Versterking organisatie

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	2018
Wob coördinator		-49
Preventiemedewerker		-38
Verzuimexpert		-44
Clustersecretaris RED		-22
KCC en online team		-102
Senior Adviseur Dienstverlening*		0
Totaal		-255

* lasten 2018 ad € 24.000 worden gedekt uit beschikbare middelen.

Gemeente Haarlemmermeer heeft gekozen voor een efficiënt en effectief ambtelijk apparaat, dat ook zoals blijkt uit onder meer de benchmark Vensters voor Bedrijfsvoering van de VNG als relatief klein kan worden geclassificeerd. Dit betekent dan ook dat er beperkte capaciteit is om nieuwe taken op te vangen.

In dit licht bezien zal de directie dan ook richting 2019 een Strategische Personeelsplanning laten maken met het oog op de meer structurele match tussen de uitdagingen voor de organisatie in relatie tot de beschikbare capaciteit, in kwaliteit en kwantiteit. Deze zal worden ingebracht bij het nieuwe college, inclusief eventuele aanvragen bij de Voorjaarsrapportage 2019.

Voor de Voorjaarsrapportage 2018 zijn diverse knelpunten in de organisatie aangeduid, welke niet kunnen wachten tot deze Strategische Personeelsplanning. Alleen waar dit een wettelijke taak betreft (preventiemedewerker) of de structurele doorwerking van een wettelijke taak (WOB-coördinator) betreft dit een structurele aanvraag. Alle andere aanvragen zijn tijdelijk van karakter, al dan niet in afwachting van de Strategische Personeelsplanning.

4.6 Overige voorstellen

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	2018
Hartveilige gemeente		0
Areaaluitbreiding fysiek domein, groen		-61
Overbrugging programma Duurzaamheid		-120
Haarlemmermeer Smart Cities		-50
Onderhoud begraafplaatsen		-215
Uitvoeringsovereenkomst OD NZKG		-405
Wet Banenafpraak (mensen met arbeidsbeperking)		-247
Totaal ontwikkelingen		-1.098

Programma maatschappelijke ontwikkeling

Hartveilige gemeente

Beleidsdoel	(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018
Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.		-81
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.		81
Totaal		0

Binnen de gemeente is de noodzaak van een dekkend netwerk van AED's (Automatische Externe Defibrillator) en burgerhulpverleners geconstateerd. Van belang bij een hartstilstand is hulp binnen zes minuten en hiermee levens redden. We hebben als doelstelling om als gemeente zoveel mogelijk te voldoen aan de norm van zes minuten zones. Hiervoor stellen we een plan van aanpak op. Hiervoor geldt een aantal uitgangspunten:

- het fragmentarische tegen gaan, door te zorgen voor overzicht en een plan van aanpak voor de komende jaren

- een integrale aanpak
- inzicht hebben in de aanrijdtijden van de ambulance en welke gebieden nog niet voldoen aan de zes minuten zones
- zicht hebben op wat er nu al aan AED's hangt, waar en de beschikbaarheid
- voldoende opgeleide vrijwilligers, deze worden getraind en krijgen nazorg wanneer dat nodig is
- de uitrol gefaseerd opzetten, beginnen bij die gebieden waar dit het hardst nodig is,

In 2018 starten we met het project. De incidentele kosten hiervoor bedragen € 80.500. Op basis van het in 2018 vast te stellen plan van aanpak worden in de Voorjaarsrapportage 2019 voorstellen gedaan voor de uitvoering en borging van dit plan van aanpak. De incidentele kosten in 2018 worden gedekt uit middelen voor een stevige sociale basis.

Programma Ruimtelijke ontwikkelingen

Overbrugging duurzaamheid

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	-120

Omdat er geen structurele middelen geraamd zijn voor de opgaven die bij de gemeente zijn neergelegd op het gebied van milieu en duurzaamheid, is het belangrijk om een overbruggingsperiode tussen de twee collegeprogramma's te faciliteren. Daarmee kan aan wettelijke taken, regionale afspraken en lokaal beleid uitvoering worden gegeven in de tweede helft van 2018 en de eerste helft van 2019. Daarnaast kan in deze periode gewerkt worden aan het borgen en inbedden van de huidige taken en ontwikkelingen vanuit het programma Duurzaam in de bestaande organisatie. Ook kunnen scenario's worden uitgewerkt hoe structureel invulling gegeven kan worden aan deze opgaven richting een nieuw college(programma).

Haarlemmermeer Smart Cities

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	-50

Om een start te maken met het Smart Cities beleid, conform de toezegging aan de raad, wordt een incidenteel budget geraamd. Dit budget wordt besteed voor de aansluiting bij de Metropoolregio Amsterdam voor wat betreft dit beleid en het maken van een actieplan.

Programma Kwaliteit fysieke omgeving

Onderhoud begraafplaatsen

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	-215

Wij hebben een beheerplan opgesteld om de gemeentelijke begraafplaatsen toekomstbestendiger en meer klantgericht te maken.

Omdat uit het beheerplan is gebleken dat de begraafplaatsen nog niet kostendekkend zijn, hebben wij dit beheerplan nog niet aan de gemeenteraad voorgelegd. Wij zijn een onderzoek gestart naar de mogelijkheid om de exploitatie van begraafplaats Meerterpen over te dragen aan een marktpartij en zo de kostendekkendheid van de begraafplaatsen te verbeteren. De resultaten hiervan leggen wij vast in het beheerplan begraafplaatsen dat wij in 2019 aan de gemeenteraad van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer voorleggen. Dit vindt plaats in combinatie met de actualisatie van de overige beheerplannen voor de Fysieke Leefomgeving.

Uit het concept beheerplan is gebleken dat de gewenste representatieve uitstraling van de begraafplaatsen niet altijd wordt bereikt, ondanks een scherpe sturing op de uitvoering van het beheer en onderhoud en op de kosten. De belangrijkste reden is dat er voor het benodigde groot onderhoud, zoals herstraatwerk, geen middelen beschikbaar zijn. Ook zijn geen investeringen beschikbaar voor de vervanging van bestrating, groen en meubilair. Terwijl het onderhoud op de begraafplaatsen intensief is vanwege de gewenste uitstraling en de doelgroep (veel oudere bezoekers) en het onderhoud van historische graven heeft geleid tot extra lasten. Hierdoor is er achterstallig onderhoud ontstaan.

Voor begraafplaats Meerterpen treffen wij alleen de minimale basismaatregelen of maatregelen die te maken hebben met de veiligheid.

Uitvoeringsovereenkomst Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.	
Vergroting aanvullende pakket	-565
Afrekening 2017	160
Saldo	-405

De bijdrage aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) voor 2018 wordt geraamd op € 6,8 miljoen. Dit is een verhoging ten opzichte van de bijdrage in 2017 van € 960.000. Deze verhoging is het gevolg van in eerste instantie een volume-uitbreiding bij het Kernpakket Bouw door de aantrekkende economie. Er worden veel meer bouwaanvragen verwacht die afgehandeld moeten worden. Deze volume-uitbreiding behelst ongeveer 40% van de verhoogde bijdrage. Daar staan in 2018 ook legesinkomsten tegenover. In hoeverre voor dit deel sprake is van een structurele volumegroei hangt onder andere af van de ontwikkelingen van de economische activiteiten, de effecten van de Omgevingswet en bouwregelgeving de komende jaren.

De overige circa 60% van de verhoogde bijdrage, € 565.000, vloeit voort uit een vergroting van het Aanvullende pakket. Een deel daarvan wordt veroorzaakt door een tijdelijke piek in het beoordelen van meer energierapporten in verband met Europese duurzaamheidsregels, programmatisch actualiseren, bezwaar en beroep, taskforce intensieve handhaving en beheer geluidszones. De kosten van deze werkzaamheden mogen niet verhaald worden via de bouwleges. Na validatie van de systematiek van het prestatiegericht financieren (PGF) zal in de loop van 2018 duidelijk worden in hoeverre de kengetallen voor de producten overeenstemmen met de gevraagde en geleverde kwaliteit.

Over 2017 heeft de OD NZKG een voordelig resultaat behaald. Hiervan ontvangen wij € 160.000.

Bij de OD NZKG is in 2018 sprake van meerdere voor- en nadelen. Met de verwerking van de eventuele structurele gevolgen wordt gewacht tot de pilot met PGF is afgerond. Hierover wordt gerapporteerd middels de regulier P&C-cyclus.

Overzicht overhead

Wet Banenafpraak

Beleidsdoel	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Onderdeel A: Overhead	-247

Het kabinet en de werkgevers- en werknemersorganisaties hebben in april 2013 een sociaal akkoord gesloten. Een belangrijk onderdeel van dit akkoord is een nieuwe aanpak om mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te helpen bij reguliere werkgevers. De overheid neemt 25.000 extra banen voor haar rekening die vóór 2024 moeten zijn gerealiseerd. Deze Banenafpraak is vastgelegd in de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten (Wet BQA) die op 1 april 2015 is ingegaan. Wij hebben de ambitie om in totaal 21,7 banen creëren voor mensen uit het doelgroepregister. Hiervoor geldt dat we de medewerkers kunnen plaatsen in zinvolle banen met toekomstperspectief. Een baan bestaat uit 25,5 uur per week. Het aantal banen van 21,7 komt neer op 15,37 fte. De kosten die deze wettelijke opdracht met zich meebrengt bedraagt per fte € 22.000 (wettelijk minimumloon, minus te verwachten te ontvangen subsidies) en begeleidingskosten van € 8.500 per fte.

4.7 Voorgenomen investeringen

Op basis van de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 (2016.0024990 d.d. 30 juni 2016) en de Regeling investeringsprojecten (2016.0025076 d.d. 31 mei 2016) kunnen nieuwe uitbreidings- of vervangingsinvesteringen via de voorjaarsrapportage worden toegevoegd aan het investeringsplan. Hiermee wordt bereikt dat de raad een goede integrale afweging kan maken bij het bestemmen van de, schaarse, financiële ruimte in het meerjarenbeeld. De voorgestane werkwijze is, dat in de voorjaarsrapportage de voor een voorgenomen investering benodigde kapitaal- en exploitatielasten geraamd worden en in de vorm van een stelpost onder het Overzicht algemene dekkingsmiddelen in het meerjarenbeeld opgenomen worden. De daadwerkelijke besluitvorming om een investeringskrediet te autoriseren en vrij te geven kan op verschillende momenten gebeuren:

1. Bij de besluitvorming over een planning- en controlproduct. Dit is de standaard werkwijze voor investeringen kleiner dan € 2 miljoen. Uitzondering hierop zijn investeringen waar de raad aparte besluitvorming over wil, eventueel op advies van het college.
2. Door de vaststelling van een separaat inhoudelijk raadsvoorstel over een specifieke investering. Dit geldt sowieso voor investeringen van € 2 miljoen en hoger. Over een dergelijk raadsvoorstel kan voorafgaand aan de vaststelling van de voorjaarsrapportage besloten worden, echter onder voorbehoud van het dekken van de betreffende lasten in de voorjaarsrapportage. Ook is het mogelijk dat een dergelijk raadsvoorstel later ter behandeling aan de raad wordt aangeboden. Met de lasten is dan al rekening gehouden in het meerjarenbeeld, zodat de nadruk kan liggen op de inhoudelijke behandeling van het voorstel.

In het meerjarenbeeld van deze voorjaarsrapportage wordt rekening gehouden met de lasten van de volgende extra investeringen in 2018:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = verlaging)	Investering	Besteding 2018	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeentekantoor/ Renovatie raadhuis	6.300	1.000	-13	-50	-100	-141	-316
Herinrichting Fanny Blankers-Koenlaan	1.000	200	-3	-15	-125	-123	-120
Ringdijk-/Ringvaartbeleid (extra krediet)	933	100	-1	-13	-45	-69	-69
Overbrugging Duurzaamheid	436	436	-5	-55	-54	-53	-52
Overbrugging Duurzaamheid, revolverend fonds	200	200					
Vorbereidingskrediet Badhoevedorp centrum Noord	380	380					
Kunstgrasveld SV DIOAS	375	375	-5	-34	-33	-32	-32
Renovatie Spectrum (extra krediet)	250	250	-3	-12	-12	-12	-12

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = verlaging)	Investering	Besteding 2018	2018	2019	2020	2021	2022
Maatregelen begraafplaatsen	231	231	-3	-29	-28	-28	-27
Speelvoorzieningen	150	150					
Cultuurgebouw, vloeren Duycker	150	150	-2	-12	-12	-11	-11
Klimaatmaatregelen Cultuurgebouw Hoofddorp (extra krediet)	135	135	-2	-10	-10	-10	-10
Aanleg belevingstuin stadspark Hoofddorp-Centraal	130	130		-10	-10	-9	-9
Stormschade herplanten bomen	128	128	-2	-6	-6	-6	-6
Project pand AM Groep (VTA krediet)	100	100					
Totaal	10.898	3.965	-39	-246	-435	-494	-664

Gemeentekantoor/Renovatie raadhuis

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Overzicht overhead					
Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting					
Investeringsbedragen	1.000	2.000	2.000	1.300	
Kapitaallasten	-13	-50	-100	-141	-316

Voor de voorbereidende werkzaamheden van het gemeentekantoor (eerder Werkhuis genoemd) en de renovatie raadhuis heeft de raad op 6 november het RV 2017.0033803 goedgekeurd. In dit raadsvoorstel is voor het raadhuis een voorbereidingsbudget opgenomen van € 300.000 voor het opstellen van het Programma van Eisen, ten laste te brengen van het investeringskrediet. Het is de verwachting dat aan de raad in juli 2018 een raadsvoorstel wordt voorgelegd om de aanbesteding te starten van het huurcontract en daarmee van de bouw van het gemeentekantoor. Het huurcontract is een integraal onderdeel van de gronduitgifte (de tender) voor het gemeentekantoor, de woningbouw aan de parkzijde en de daaronder liggende parkeergarage. Hiervoor zal aan de raad gelijktijdig met het raadsvoorstel een grondexploitatie ter vaststelling worden voorgelegd. De werkzaamheden en begeleidingskosten voor de eerstkomende drie jaar als toekomstig huurder van het gemeentekantoor en ter voorbereiding van de renovatie van het raadhuis worden geschat op € 6,3 miljoen. Dit bedrag zal in het raadsvoorstel van juli 2018 verder worden uitgewerkt en gespecificeerd. Dan zal de raad ook worden voorgesteld deze investering te autoriseren. Dit betreft op hoofdlijnen:

- het voorbereiden en bestek gereed maken van de renovatie van het raadhuis
- de voorbereiding van de tijdelijke huisvesting tijdens de renovatie
- de begeleiding tijdens de bouw van het gemeentekantoor (als toekomstig huurder)
- de keuze en voorbereiding van de inrichting van het gemeentekantoor inclusief de aankoop van de losse inventaris (de aankoop zelf valt buiten dit krediet)
- de bijbehorend interne en externe participatie

Herinrichting Fanny Blankers-Koenlaan

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Mobiliteit Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.					
Investeringsbedragen	200	800			
Kapitaallasten	-3	-15	-125	-123	-120

Al enkele jaren wordt er van verschillende kanten bezorgdheid geuit over de verkeersveiligheid op de Fanny Blankers-Koenlaan. Door de komst van een R-netlijn over de Fanny Blankers-Koenlaan is de druk om de weg verkeersveilig in te richten toegenomen en hebben we toegezegd dit in 2018 uit te voeren. De kosten worden begroot op € 1 miljoen. Na gereedkomen van het ontwerp wordt voor de realisatiefase bij de raad krediet aangevraagd. Voor de in 2018 te maken kosten wordt voorgesteld € 200.000 te autoriseren en vrij te geven.

Ringdijk-/Ringvaartbeleid (extra krediet)

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Ruimtelijke ontwikkeling Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.					
Investeringsbedragen	100	433	400		
Kapitaallasten	-1	-13	-45	-69	-69

Voor de uitvoering van het beleid zijn de uitgangspunten vertaald in maatregelen. De totale uitgaven van deze maatregelen zijn afgerond € 4,2 miljoen (tot en met 2020). Voor dit programma is initieel een exploitatiebudget van € 953.000 en investeringskrediet van € 3,2 miljoen beschikbaar gesteld. De aard van de uitgaven en aanpak van dit project zorgt er voor dat wij het voorstel doen om het initieel beschikbare exploitatiebudget (verlaagd met de in 2017 verantwoorde lasten van € 20.000) eenmalig om te wisselen voor investeringskrediet zodat we dit project (administratief) consistent en volgens de BBV-regels kunnen verwerken.

Overbrugging Duurzaamheid

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Ruimtelijke ontwikkeling Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.					
Investeringsbedragen	436				
Revolverend fonds	200				
Kapitaallasten	-5	-55	-54	-53	-52

Omdat er geen structurele middelen beschikbaar zijn voor de opgaven en wettelijke taken die bij de gemeente zijn neergelegd op het gebied van milieu en duurzaamheid, is het belangrijk om een overbruggingsperiode tussen de twee collegeprogramma's te faciliteren.

Er is een investeringskrediet nodig van € 436.000 voor projecten die tijdens het programma opgezet zijn, maar niet tijdig tot uitvoering gebracht konden worden om aanspraak te maken op de middelen uit het programma Duurzaamheid.

Verder wordt voorgesteld als pilot een revolverend fonds voor duurzaamheidsinitiatieven met betrekking tot maatschappelijk vastgoed in te stellen. In een revolverend fonds komt het uitgeleende geld (zoveel mogelijk) weer terug zodat het weer beschikbaar komt voor nieuwe initiatieven. Dit is een beproefde manier van duurzaam financieren. Een revolverend fonds is een goed alternatief voor het traditionele subsidiëren. Er zijn meerdere concrete plannen zoals de Onderwijs Challenge, initiatieven in en rondom dorpshuizen en scholen. Het revolverende karakter bestaat uit middelen die de gemeente terugontvangt en opnieuw kan investeren. Het revolverende deel zou ook bij de ontvangende partij neergelegd kunnen worden indien dit wenselijk wordt geacht. Door de gebruikers en exploitanten intensief te betrekken, draagt zo'n fonds ook bij aan de bewustwording bij het gebruik van de gebouwen.

Vorbereidingskrediet Badhoevedorp centrum Noord

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Ruimtelijke ontwikkeling Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.					
Investeringsbedragen	380				
Kapitaallasten	0	0	0	0	0

Met de partijen AM en Bohemen zijn contractafspraken gemaakt voor de herontwikkeling van (onder andere) het vrijkomende gebied door de omlegging van de A9. In het centrum deel van Badhoevedorp loopt de grens van dit contract vanuit de zuidzijde gezien tot de Zeemanlaan. Het noordelijk deel van het centrum valt buiten deze contractafspraken. Het noordelijk deel van het centrum betreft het bestaande winkelcentrum. Dit centrum is sterk verouderd en naar de huidige maatstaven onlogisch opgezet. Ook is er veel leegstand door vertrokken of failliet gegane winkeliers.

Er wordt krediet (VTA) aangevraagd:

1. om te komen tot een intentieovereenkomst met de eigenaren
2. om te komen tot een plan voor de openbare ruimte
3. voor het opzeggen van de opstalovereenkomsten.

Dit krediet staat los van de Grondexploitatie van Badhoevedorp en wordt gedekt worden uit de reserve grondzaken.

Kunstgrasveld SV DIOS

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Maatschappelijke ontwikkeling Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.					
Investeringsbedragen	375				
Kapitaallasten	-5	-47	-46	-45	-45
Huurvergoeding		13	13	13	13
Saldo	-5	-34	-33	-32	-32

De behoefte aan trainingsruimte van SV DIOS is groter dan de huidige accommodatie kan bieden. De hoofdreden hiervoor is het bijzonder lage percentage beëindigingen van lidmaatschappen van met name de jeugdleden in de leeftijdscategorie 13 – 19 jaar. Wij zien dit als een prachtig resultaat van alle inzet van de vereniging om jeugdleden, geheel tegen de landelijke trend in, aan de club te binden en te laten sporten. Dit heeft echter wel, qua toegenomen behoefte aan trainingsruimte, een keerzijde. Ondanks dat het aantal leden de laatste twee jaar door een ingestelde ledenstop niet is toegenomen,

neemt namelijk de behoefte aan trainingsruimte wel toe doordat de oudere leeftijdscategorieën vaker en langer trainen.

De gemeente heeft op het gebied van sportvoorzieningen een voorwaarden scheppend beleid en werkt daarbij nauw samen met verenigingen. Onderdeel van dit beleid is het realiseren van sportvelden (capaciteit) passend bij de behoefte en verenigingen voor het organiseren van trainingen en competities voor haar leden. Daarbij past het om de trainingsruimte (capaciteit) te verruimen door het natuurgrasveld te vervangen door een kunstgrasveld. SV DIOS is in staat om te co-financieren voor een deel van de noodzakelijke investering, dit door verhoging van de huur.

Renovatie Spectrum (extra krediet)

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Maatschappelijke ontwikkeling Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.					
Investeringsbedragen	250				
Kapitaallasten	-3	-12	-12	-12	-12

Bij de renovatie van de sporthal moeten aanvullende werkzaamheden, die vooraf niet zijn voorzien, worden verricht. Dit betreft onder meer extra constructie staal, asbestsanering, afsluiten nutsvoorzieningen en hogere legeskosten omgevingsvergunning. De extra kosten zijn € 150.000. Daarnaast wordt verwacht dat er nog voor € 100.000 aan diverse andere kosten moeten worden gemaakt (zoals vervangen van plafondplaten, verdragingskosten door toedoen van nutsbedrijven, vervangen divers tegelwerk en extra VTA kosten).

Maatregelen begraafplaatsen

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Kwaliteit fysieke omgeving Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.					
Investeringsbedragen	231				
Kapitaallasten	-3	-29	-28	-28	-27

Zie de toelichting onder paragraaf 4.6 Overige voorstellen. Voor de benodigde vervangingsinvesteringen vragen wij in 2018 € 231.000. In de mutaties van het meerjarenbeeld, paragraaf 5.5.9, is ook voor 2019 rekening gehouden met vervangingsinvesteringen.

Speelvoorzieningen

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Maatschappelijke ontwikkeling Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.					
Investeringsbedragen	150				
Kapitaallasten	-2	-19	-18	-18	-18
Exploitatielasten	2	19	18	18	18
Totaal	0	0	0	0	0

Onze gemeente kent momenteel 647 formele speelplekken met ruim 3.000 speeltoestellen. Deze worden door regelmatige inspecties, visuele controles en het uitvoeren van onderhoud in goede staat gehouden. Op een gegeven moment volstaat het reguliere onderhoud echter niet langer en is het tijd om het speeltoestel, de ondergrond of zelfs de gehele speelplek te vervangen of opnieuw in te richten. In 2017 is hiertoe een veiligheidsinspectie uitgevoerd volgens de geldende NEN-normen. De jaarlijkse hoofdinspectie wordt uitgevoerd om het algehele veiligheidsniveau van speeltoestellen, funderingen en oppervlakken vast te stellen. De benodigde reparaties of herstelwerkzaamheden moeten daadwerkelijk uitgevoerd worden, binnen een verantwoorde tijdsduur.

In 2018 dienen daartoe op verschillende locaties speelplekken te worden vervangen in Hoofddorp, Nieuw-Vennep, Zwanenburg en Burgerveen. Wij vervangen hierbij meerdere toestellen op basis van technische kwaliteit (einde technische levensduur). De benodigde vervangingen zullen in afstemming met de demografische analyse per speelplek verricht worden.

In de huidige situatie wordt zowel het regulier onderhoud als de vervangingen gedekt vanuit de exploitatie. Dat is een oneigenlijke constructie. Conform de BBV en het activabeleid zijn de vervangingen aan te merken als investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut die geactiveerd moeten worden. Deze investeringen worden conform het activabeleid in 10 jaar afgeschreven. De kapitaallasten van de investeringen worden gedekt uit het budget dat in de exploitatie beschikbaar is voor de vervanging van speelplekken.

Cultuurgebouw, vloeren Duycker

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Maatschappelijke ontwikkeling Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.					
Investeringsbedragen	150				
Kapitaallasten	-2	-12	-12	-11	-11

De drie houten vloeren van Poppodium Duycker in Het Cultuurgebouw Hoofddorp moeten vervangen worden. De houten vloeren zijn enorm gaan "werken". Dit is enerzijds veroorzaakt door een schommelende luchtvochtigheid en anderzijds door het dagelijks gebruikt in een horeca-omgeving (morsende dranken en de noodzakelijke schoonmaak). Het is bovendien gebleken dat deze houten vloeren niet optimaal schoon te houden zijn. De houten vloeren worden vervangen door kunststof vloeren.

Aanleg belevingstuin stadspark Hoofddorp-Centraal

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Ruimtelijke ontwikkelingen Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.					
Investeringsbedragen	130				
Kapitaallasten		-10	-10	-9	-9

In het inrichtingsplan stadspark Hoofddorp-Centraal is een initiatief van Kinderboerderij De Boerenwaluw, Ons Tweede Thuis en Imkersvereniging Haarlemmermeer voor de aanleg van een belevingstuin in de Fruittuinen opgenomen. De tuin biedt een nieuwe verblijfsplek, draagt bij aan de levendigheid en kan daarmee bijdragen aan de overzichtelijkheid en sociale veiligheid. De tuin zal ook de samenhang en gebruikswaarde van de parkdelen vergroten. De realisatie zal daarnaast een impuls geven aan het deelproject 'oprichting stichting de Fruittuinen'.

Voor de belevingstuin is door de initiatiefnemers, met ondersteuning van een landschapsarchitect, een schetsontwerp gemaakt. Er is een brug vrijgekomen bij de kinderboerderij als gevolg van de aanleg van de nieuwe route. Deze is opgeslagen en kan gebruikt worden om de bereikbaarheid van de belevingstuin te vergemakkelijken. De kosten voor de realisatie zijn begroot op € 130.000. De Imkersvereniging heeft door crowdfunding € 4.000 beschikbaar voor de realisatie van een eigen bijenstal in de belevingstuin. Met deze vervolginvestering in het gebied Hoofddorp-Centraal dragen we niet alleen bij aan de verdere uitvoering van het Inrichtingsplan maar geven we ook een signaal af aan de buitenwereld dat de gemeente het open proces serieus neemt en bereid is om in het gebied te investeren en blijven we het vliegwiel gaande houden voor investeringen van private partijen. Naar verwachting is deze investering een laatste stap in het open proces Hoofddorp-Centraal.

Klimaatmaatregelen Cultuurgebouw Hoofddorp

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Maatschappelijke ontwikkeling Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.					
Investeringsbedragen	135				
Kapitaallasten	-2	-10	-10	-10	-10

Voor de klimaatmaatregelen voor het Cultuurgebouw is bij de Voorjaarsrapportage 2017 een krediet beschikbaar gesteld van € 510.000. Dit bedrag was gebaseerd op kostenramingen. Uit de definitieve aanbesteding blijkt dat de daadwerkelijke kosten €135.000 hoger zullen zijn.

Het totale krediet is nodig voor het opheffen van de onbalans in de Warmte Koude Opslag (WKO) installatie en het verbeteren van de regelinstallatie. Een onderdeel is het in balans brengen van de bron, hiervoor dient deze te worden gevoed met warmte. De daarvoor extra benodigde elektrische energie zal opgewekt worden door middel van het toepassen van zonnepanelen op het dak van Het Cultuurgebouw.

Stormschade herplanten bomen

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Kwaliteit fysieke omgeving Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.					
Investeringsbedragen	128				
Kapitaallasten	-2	-6	-6	-6	-6

Dit betreft de kredietaanvraag voor de herplant van 50% van de verloren bomen als gevolg van de stormschade in januari 2018. Van het bomenareaal dat verloren is gegaan, is kritisch bekeken of deze locaties voor herplanting in aanmerking komen. Uit deze inspectie is naar voren gekomen dat 50% van het verloren bomenareaal geschikt is voor herplanting.

Project pand AM Groep (VTA krediet)

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Programma Kwaliteit fysieke omgeving Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.					
Investeringsbedragen	100				
Kapitaallasten	0	0	0	0	0

Dit betreft het voormalige pand van de AM Groep gelegen in de hoek van de Hoofdweg Westzijde en de N201 (Hoofdweg 582). Het gehele perceel heeft een oppervlak van circa 2,7 hectare. De grond is in eigendom van HoofddorpStaete. Dit project behelst de sloop van de leegstaande bedrijfspanden en de bouw van circa 300 woningen. Het krediet is bedoeld voor de uitgaven voor Voorbereiding, Toezicht en Administratie (VTA) van het project.

Deze kosten worden gedekt door bijdragen van HoofddorpStaete via een af te sluiten anterieure overeenkomst Hoofdweg 581-583 en Debbemeerstraat 29 te Hoofddorp.

4.8 Mutaties reserves en voorzieningen

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = verlaging)	2018
Algemene reserves	
Algemene dekkingsreserve	-712
Algemene behoedzaamheidsreserve	-3.966
Algemene reserve grondzaken	-383
Totaal algemene reserves	-5.061
Bestemmingsreserves	
Reserve Haarlemmermeerse Bos	697
Reserve Mainport en Groen (SMG)	446
Totaal bestemmingsreserves	1.143
Totaal-generaal reserves	-3.918

Omschrijving	2018
(bedragen x € 1.000; min = verlaging)	
Vorzieningen	
Pensioenverplichting wethouders	-92
Tariefseglisatie riolering	118
Totaal voorzieningen	26

Algemene dekkingsreserve

Omschrijving	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Samenvoeging nieuwe gemeente Haarlemmermeer	-892
Areaalontwikkeling 2018 woningen en niet-woningen	856
Inzet vrijgevallen SRA-middelen agenda's Economie en Wonen	444
Niet gesprongen explosieven	-1.120
Totaal	-712

Samenvoeging nieuwe gemeente Haarlemmermeer

De projectbegroting voor de samenvoeging van Haarlemmerliede en Spaarnwoude met Haarlemmermeer is geactualiseerd. Een deel van de voor 2017 geraamde uitgaven is doorgeschoven naar 2018 (en 2019). Deze uitgaven worden voorgefinancierd via de Algemene dekkingsreserve van Haarlemmermeer en later gedekt door de herindelingsbijdrage die via de algemene uitkering van het gemeentefonds ontvangen gaat worden.

Areaalontwikkeling 2018 woningen en niet-woningen

Voor een toelichting wordt verwezen naar paragraaf 4.3 Precarioheffing op kabels en leidingen.

Inzet vrijgevallen SRA-middelen agenda's Economie en Wonen

Via de Najaarsrapportage 2017 zijn de (niet ingezette) vrijgevallen middelen van de voormalige Stadsregio Amsterdam (SRA) ad € 622.000 overgeheveld naar 2018. Deze middelen zijn gereserveerd voor de regionale agenda's voor Economie en Wonen. Thans wordt invulling gegeven aan de projecten die uit deze regionale agenda's worden aangegeven voor 2018 én 2019:

Omschrijving	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Economie en Onderwijshuisvesting, Internationale school	250
Duurzaamheid, Energietransitie	10
Complexe ruimtelijke projecten	247
Actieprogramma Wonen	115
Totaal	622

De beschikbare middelen zullen naar verwachting voor € 178.000 in 2018 worden ingezet. Het restant van € 444.000 wordt via de Algemene dekkingsreserve beschikbaar gesteld in 2019.

Niet gesprongen explosieven

In de Tweede wereldoorlog zijn op diverse plaatsen explosieven terecht gekomen die niet geruimd zijn. Op enkele van deze plaatsen vindt nu een grondontwikkeling plaats en om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren is men vanaf 2014 bezig om deze Niet Gesprongen Explosieven (NGE) te ruimen. De kosten voor deze ruiming van NGE worden voor 70% gedekt door het Rijk via een suppletieuitkering in de algemene uitkering. Deze suppletieregeling kan alleen door een gemeente worden aangevraagd en wordt het jaar na de uitvoering van de werkzaamheden uitgekeerd. De uitgaven worden ook door de gemeente gedaan, wat een voorwaarde is om voor de suppletieuitkering in aanmerking te komen. De overige 30% wordt door de opdrachtgever zelf betaald. Doordat de kosten een jaar eerder worden gemaakt, dan dat de vergoeding van het Rijk wordt ontvangen, is er sprake van voorfinanciering. Deze voorfinanciering, voor 2018 geraamd op € 1,1 miljoen, loopt via de Algemene dekkingsreserve.

Algemene behoedzaamheidsreserve

Saldo Sociaal Domein

Omschrijving	2018
	(bedragen x € 1.000; min = nadeel)
Reserve	-3.966

Voor een toelichting wordt verwezen naar de tekst over het Sociaal Domein bij de beleidsontwikkelingen.

Algemene reserve Grondzaken

Vorbereidingskrediet Badhoevedorp Centrum Noord

Omschrijving	2018
	(bedragen x € 1.000; min = nadeel)
Vorbereidingskrediet Badhoevedorp Centrum Noord	-380
Overig	-3
Totaal	-383

Voor een toelichting wordt verwezen naar de tekst over het Vorbereidingskrediet Badhoevedorp Centrum Noord bij de voorgenomen investeringen.

Reserve Haarlemmermeerse Bos

Omschrijving	2018
	(bedragen x € 1.000; min = nadeel)
Revitalisering Haarlemmermeerse Bos	-200
Storting opbrengst grondverkoop	897
Totaal	697

Revitalisering Haarlemmermeerse Bos

In het kader van de gefaseerde revitalisering van het gebied worden onder meer de toegangen tot het bos bij de Paviljoenlaan en IJweg verbeterd, de vlonders en paden van de waterlelievijver vernieuwd en het gebied van en rond de voormalige Japanse tuin heringericht.

Storting opbrengst grondverkoop

Conform een collegebesluit van 3 april 2018 (geheime nota), wordt de opbrengst van een grondverkoop gestort in de reserve Haarlemmermeerse Bos

Reserve Mainport en Groen (SMG)

Omschrijving	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Reserve	446

Dit betreft de bijstelling van de verwachte uitgaven over de komende jaren heen in verband met de fase waarin de groen- en recreatieprojecten van Mainport en Groen zich bevinden. Voor de aanpassing van het Project Groene As wordt verwezen naar het MPI voorjaar 2018.

Pensioenverplichting wethouders

Omschrijving	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Voorziening	-92

In de begroting staat een bedrag aan onttrekking pensioenvoorziening wethouders begroot van € 136.000. Op basis van de pensioenuitkeringen van januari 2018 verwachten wij dat de totale pensioenuitkeringen in 2018 € 228.100 zal bedragen. Het verschil wordt nu geraamd.

Tariefsegalisatie onderhoud riolering

Omschrijving	2018
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	
Voorziening	118

Door de verlaging van de omslagrente van 3% naar 2,5% wordt er minder rente toegerekend aan het taakveld riolering. Omdat de kosten van riolering kostendekkend worden geraamd, betekent dit dat er een lager bedrag wordt onttrokken aan de voorziening.

4.9 Beleidsontwikkelingen

Sociaal domein

De Koers en de Uitwerking van de Koers 2015-2018 voor het sociaal domein zijn voor ons leidend. De hoofdpoging lijkt daarbij goed vervuld: onze inwoners hebben passende zorg en ondersteuning ontvangen en zijn (in toenemende mate) tevreden met de zorg en ondersteuning die zij ontvangen. Voor de periode 2019-2022 maken we een actualisatie van onze koers. Wettelijk gezien zijn wij ook verplicht een 'nieuw' beleidsplan sociaal domein op te stellen

In het collegeakkoord 2014-2018 is opgenomen dat in de begroting 2018 de voor het sociaal domein ontvangen rijksbijdragen en de gemeentelijke uitgaven in evenwicht zijn. Hiermee werd gerefereerd aan de rijksbijdragen voor de nieuwe taken (Jeugdwet en nieuwe Wmo). Tegelijkertijd stellen we vast dat er voor de oude taken (zoals bijzondere bijstand, Wmo hulpmiddelen, Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG) en uitvoeringskosten) langer dan sinds 2015 (dus al voor de decentralisatie) sprake is van jaarlijkse tekorten van circa € 2 miljoen. Hier is nog geen structurele dekking voor. Deze werden jaarlijks verwerkt in de reguliere planning- en controlproducten.

Zoals we u in onze laatste stand van zakenbrief sociaal domein en in de Najaarsrapportage 2017 meldden, konden we in het afgelopen jaar voor het eerst de tekorten op de oude taken niet meer dekken uit de overschotten op de nieuwe taken. Ook de komende jaren verwachten wij tekorten in het brede sociaal domein. Dit wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de historische tekorten vanuit genoemde oude taken waar nog geen structurele dekking voor is en in beperkte mate vanuit de nieuwe taken (vooral doordat het Rijk de eigen bijdrage Wmo heeft verlaagd en de prijsindexatie van zorg negatief uitvalt). Tot eind dit jaar kunnen wij de tekorten nog opvangen binnen de Behoedzaamheidsreserve. Vanaf 2019 houdt deze op te bestaan en kan dat niet meer. Het restant saldo per ultimo 2018 zal, via de Jaarrekening 2018, terugvloeien naar de Algemene dekkingsreserve.

Op basis van de huidige kennis en inzichten verwachten wij in het brede sociaal domein (zorg, werk en inkomen) uit te komen op een structureel tekort vanaf 2019 van circa € 3,0 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door tekorten op Wmo-hulpmiddelen en woningaanpassingen van € 0,35 miljoen, bijzondere bijstand van € 1,1 miljoen en doelgroepenvervoer van € 0,6 miljoen. Daarnaast geldt voor de personeelsformatie in de uitvoering dat deze in de afgelopen jaren niet is aangepast aan de groei in de bijstandpopulatie. Dit resulteert in een tekort van € 1,15 miljoen. Deels lossen we dit op door inhuur om te zetten in vaste formatie. Dit levert circa € 0,4 miljoen op. Vanuit de nieuwe taken hadden we aanvankelijk gedacht ook een aantal taken bij te mandateren wijkverpleegkundigen te kunnen beleggen. Dit is in de praktijk niet mogelijk gebleken omdat de juiste bevoegdheden ontbraken, waardoor structureel extra capaciteit van € 0,37 miljoen nodig blijft. De afgelopen jaren hebben we dit gedekt vanuit de Behoedzaamheidsreserve. Onverkort geldt dus dat de huidige context - de decentralisatie van taken in het sociaal domein is gepaard gegaan met een bezuinigingsdoelstelling van het Rijk - van ons vraagt nog scherper te sturen in het sociaal domein zonder de zorgbehoefte van onze inwoners uit het oog te verliezen.

Vorig jaar presenteerden wij u ons plan (raadsvoorstel 'Naar een toekomstbestendig sociaal domein' (nummer 2017.0013519)) om de al ingezette transformatiebeweging van zwaar naar licht verder kracht bij te zetten. Kern ervan is een projectmatige en innovatieve aanpak van opgaven in de periode tot en met 2018. Het gaat om Werk boven Uitkering, Welzijn voor Zorg, Wonen met Zorg en Jeugd.

Naast deze ketenaanpak en andere, lopende innovaties die bijdragen in de beweging van zwaar naar licht, hebben we in de afgelopen periode de voorbereidingen getroffen voor een tweetal aanvullende maatregelen. Het gaat daarbij om een projectmatige en onorthodoxe aanpak van multiproblematiek en om de inzet van extra praktijkondersteuners jGGZ bij de huisartsen.

Voor wat betreft de multiproblematiek denken wij op basis van (eerste) ervaringen bij andere gemeenten meer integraal te kunnen werken en daarmee efficiënter en effectiever zorg en ondersteuning te kunnen leveren aan inwoners bij wie sprake is van een stapeling van veelal dure, zware en soms langdurige zorg. We lichten bestaande situaties door en kijken waar het anders, beter en daarmee goedkoper kan. Naast zorg, werk en inkomen maken we in deze aanpak ook de verbinding met het woondomein: passende huisvesting blijkt een cruciale schakel in efficiënte effectieve zorg en ondersteuning aan kwetsbare inwoners. Om die reden hebben we eerder al de aanpak Wonen met Zorg geïntroduceerd.

De tweede maatregel is dat wij samen met Zorg en Zekerheid en op basis van cofinanciering vanaf het tweede kwartaal 2018 extra praktijkondersteuners jGGZ inzetten, die beschikbaar zijn voor alle huisartsen in Haarlemmermeer. Op basis van ervaringen elders in het land verwachten wij hiermee een substantiële reductie te realiseren in het aantal doorverwijzingen naar specialistische jGGZ.

Beide maatregelen liggen in lijn met de al eerder in gang gezette ketenaanpak. Daarmee behalen we inmiddels positieve resultaten. Een mooi voorbeeld is de keten Werk boven Uitkering, waarbij we opbrengsten zien in de sfeer van handhaving, debiteurenbeheer en versterking van het toegangsproces. Als gevolg van deze inzet is het tekort in het sociaal domein tot de huidige € 3,0 miljoen gemitigeerd; zonder deze maatregelen was het tekort minimaal € 1,0 miljoen hoger uitgevallen. Dit sterkt ons in onze overtuiging dat ook de aanvullende maatregelen die wij nu in gaan zetten, succesvol zullen zijn en besparingen op zullen leveren.

Onze ambitie is om structureel € 1,5 miljoen aan besparingen te realiseren ten opzichte van de huidige prognose van het tekort van € 3 miljoen. Daarnaast wordt vanaf 2019 een bedrag van € 1,5 miljoen vanuit de extra accessen in het gemeentefonds als gevolg van het Regeerakkoord Rutte III ingezet. Dit is in lijn met het Regeerakkoord (blz. 26) waarbij wordt gesteld dat de gemeenten meer geld krijgen door de normeringssystematiek en dat het Rijk beoogt om dit in te zetten ten behoeve van de tekorten in het sociaal domein. In het Interbestuurlijk Programma (IBP) is geconstateerd dat de discussie over de financiële problematiek in het sociaal domein is afgerond en er een streep onder het verleden is gezet.

Voor de jaren 2020 en verder wordt een structurele taakstelling in de meerjarenbegroting opgenomen van € 1,5 miljoen, die in 2019 nog niet volledig kan worden ingelopen waardoor in dat jaar een aanvullend tekort van € 0,5 miljoen blijft. Vanaf 2020 zal voor dit tekort van € 0,5 miljoen per jaar dekking worden gerealiseerd doordat bovengenoemde projectmatige aanpak meer zal gaan opbrengen of door aanvullende innovatieve maatregelen. Wij zullen bij de Voorjaarsrapportage 2019 op basis van de ervaringen vanuit deze ingezette maatregelen hierop terugkomen, waarbij concreet zal worden geformuleerd of en zo ja welke aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de totale taakstelling van € 1,5 miljoen per jaar te realiseren. Tegelijk zullen we ook terugkomen met een actualisatie van eventuele risico's met betrekking tot inkomsten en uitgaven in het Sociaal Domein.

In 2018 en 2019 wordt hiernaast financieel rekening gehouden met de in juni 2017 vastgestelde visie Wonen met Zorg 2030 (2017.0026227). In het uitvoeringsplan Wonen met Zorg zijn de ambities uit de visie vertaald naar concrete activiteiten en resultaten. De activiteiten en (deel)resultaten uit het uitvoeringsplan worden grotendeels uitgevoerd binnen de bestaande formatie en begroting. Alleen voor de begeleiding van (particuliere) woonzorginitiatieven van de idee-fase naar concrete, realiseerbare plannen is voor 2018 en 2019 per jaar € 100.000 nodig. Deze middelen zijn voor extra inzet van procesmanagement en voor bijkomende kosten, zoals haalbaarheidsonderzoeken. Het totale budget voor het Sociaal Domein wordt hiervoor niet verhoogd; de middelen zullen gevonden worden binnen de totale middelen van het Sociaal Domein, inclusief (verhoging van) de taakstelling en voor 2018 de Behoedzaamheidsreserve.

Veilig Thuis

In de nota "Subsidieverlening Stichting Veilig Thuis-Kennemerland, inclusief de pilot bovenregionale samenwerking Multidisciplinaire aanpak acute en structurele onveiligheid (MDA++)" (B&W 2017.0071634) hebben wij een aantal ontwikkelingen aangekondigd die (naar verwachting) tot extra kosten gaan leiden zoals de radarfunctie en de integrale crisisdienst. Tegelijkertijd wordt in de maartcirculaire gemeentefonds 2018 aangekondigd dat er voor Veilig Thuis en aanverwante onderwerpen in de meicirculaire extra middelen beschikbaar worden gesteld. Hoe dit voor de regio waar wij deel van uitmaken gaat uitpakken is nog niet duidelijk. Onder andere vanwege deze onduidelijkheid en de vertaling van de meicirculaire wordt het (per saldo) financieel effect in het eerst volgend Planning en Control product meegenomen.

Motie Zomerschool het hele jaar door!

Naar aanleiding van de door de raad op 2 november 2017 aangenomen motie, kunnen wij melden dat Vluchtelingenwerk momenteel in samenwerking met MeerWaarde, de Internationale Schakelklas en PierK de voorbereidingen treft voor het vervolg op de zomerschool. De hiermee samenhangende kosten worden opgevangen binnen de in de Programmabegroting 2018-2021 beschikbare middelen.

Actualiseren meerjaren onderhoudsplannen

De meerjaren onderhoudsplannen (MJOP's) voor gebouwen worden momenteel vernieuwd, de aanbesteding is uitgelopen waardoor de financiële gevolgen nog niet bekend zijn. De basis van de MJOP's is het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau. Medio 2018 zijn de nieuwe MJOP's bekend. Daarna zullen de financiële gevolgen in kaart gebracht worden. Deze worden waar nodig in de Programmabegroting 2019 – 2022 verwerkt.

Gemeentebalie Schiphol

Voor 2019 is 50% van het begrote jaarbedrag opgenomen omdat de pilotfase medio 2019 afloopt. Samen met het rijk wordt onderzocht wat haalbaar is voor een mogelijk vervolg daar de ministeries bijdragen in de huidige tekorten. Er loopt een onderzoek naar de effecten en de omvang van de verwachte reductie van het aantal aanvragen om een reisdocument door niet-ingezetenen in 2019 en daarna als gevolg van het tien jaar geldige paspoort. Daarnaast hebben de aanpassingen bij het ministerie voor de afgifte van reisdocumenten voor niet-ingezetenen ook effect op het proces. Het gaat hierbij om digitalisering, de hoeveelheid grensgemeenten waar het paspoort kan worden aangevraagd en procesoptimalisatie. Het onderzoek naar de toekomst van de gemeentebalie Schiphol dat in samenwerking met de ministeries wordt uitgevoerd, is nog niet afgerond. Het vorenstaande leidt er toe dat de voor 2019 en verder in de programmabegroting opgenomen bedragen nu niet worden aangepast. Het onderzoek zal naar verwachting medio 2018 afgerond zijn. De besluitvorming omtrent de toekomst van de Gemeentebalie Schiphol volgt daarna.

Ontwikkelingen met risico's bij reisdocumenten en rijbewijzen 2018 – 2021

Voor reisdocumenten geldt dat voor 2018 is uitgegaan van dezelfde aantallen als de raming 2017. De komst van het reisdocument met een geldigheidsduur van tien jaar in 2014 heeft tot gevolg dat het aantal af te geven reisdocumenten vanaf 2019 tot 2024 zal afnemen en daarna weer op een hoger niveau zal uitkomen. Op basis van actuele ramingen van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) en de indicatieve prognoses van het Rijk zal voor de lokale situatie een vertaalslag voor de jaren 2019 en verder moeten worden gemaakt. Hierbij moet ook rekening worden gehouden van de effecten van de samenvoeging van de gemeente Haarlemmermeer met de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Wel is duidelijk dat sprake zal zijn van een afname van het aantal aanvragen om een reisdocument. De afname van het af te geven aantal reisdocumenten is direct van invloed op de ramingen van de te ontvangen leges en van de lasten bij documenten. De verschillen zullen met name merkbaar zijn bij de personele lasten en bij de afdrachten aan het Rijk. Voor rijbewijzen geldt dat het effect van de introductie van het rijbewijs met de geldigheidsduur van tien jaar nog steeds merkbaar is. Voor de jaren 2018 tot 2022 verwachten we een toename van circa 20% ten opzichte van de raming 2017. De leidt tot een toename van de leges en daar tegenover een toename van de personele lasten en van de afdrachten aan het Rijk.

Anders dan we in 2017 verwachtte is het niet mogelijk gebleken deze ontwikkelingen nu te verwerken in de ramingen voor 2019 en verder. Dit komt enerzijds omdat het nu nog niet mogelijk is harde percentages te noemen rond de afname en/of toename van het aantal producten bij balieproducten en deze percentages, alhoewel ze niet recht evenredig kunnen worden gehanteerd, wel noodzakelijk zijn voor de bepaling van de lasten. Bovendien zullen de effecten van de samenvoeging, digitalisering en kostendekkendheid van de leges moeten worden doorberekenend. De afname in het directe klantencontact is daarmee bepalend voor de benodigde openingstijden. Zodra het onderzoek is afgerond en de mogelijke scenario's bekend zijn, wordt dit gedeeld met de raad.

Leefbaarheidsfonds Rijsenhout

De gemeenteraad heeft in het kader van de Voorjaarsrapportage 2017 een bedrag van € 500.000 gereserveerd voor de leefbaarheid in Rijsenhout. Dit op basis van de vaststellingsovereenkomst die op 17 mei 2017 werd afgesloten tussen enkele bewoners van Rijsenhout, Schenkeveld IV B.V., Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland en de gemeente. In deze overeenkomst is onder andere opgenomen, dat een stichting wordt opgericht met als doel de leefbaarheid in Rijsenhout te stimuleren. Op 29 december 2017 is de Stichting voor de leefbaarheid in Rijsenhout opgericht. Op 20 maart 2018 hebben wij besloten (collegenota 2018.0015361) aan de stichting een voorschot van 100% van de maximaal te verlenen subsidie van € 500.000 te verstrekken.

De Stichting voor de leefbaarheid in Rijsenhout kan het subsidie inzetten voor investeringen in structurele maatregelen ten behoeve van het algemeen belang in Rijsenhout op het gebied van duurzaamheid, stedenbouw, planologie, groen/grijze/blauwe verbindingen, sociale veiligheid en recreatie.

Doorlichting vaste activa

In het voorjaar van 2017 is gewerkt aan de doorlichting van de activa. Directe aanleiding hiervan was de overdracht van eigendommen aan Stichting ETO ('lichtmasten'). Vervolgens is ook de vastgoedportefeuille doorgelicht, waar diverse afwijkingen zijn geconstateerd en bij de jaarrekening 2016 zijn rechtgezet. Hierbij is in afstemming met de accountant PwC gericht op activa met een waarde boven de € 200.000. Bij de raadsessie over deze doorlichting van de activa heeft de portefeuillehouder Financiën tevens toegezegd dat het beheer van de activastaat een extra kolom zou worden in het programma Duurzaam in Control. En dat de doorlichting om de twee jaar wordt herhaald, te weten voor de eerste keer in 2019, na de samenvoeging met Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

Zoals tijdens de raadsessie ook is aangegeven, richtte de doorlichting zich op de activa met een waarde boven de € 200.000. Momenteel wordt nog gewerkt aan een doorlichting van de activa met een waarde onder de € 200.000. Naar verwachting is dit gereed halverwege 2018. Eventuele gevolgen hiervan worden verwerkt in de Najaarsrapportage 2018.

4.10 Actualisatie risico's

In de Jaarstukken 2017 bent u geïnformeerd over de actuele bestuurlijk relevante risico's. In deze voorjaarsrapportage zijn alleen de risico's opgenomen die sinds de risico-inventarisatie voor de jaarstukken zijn gewijzigd of nieuw zijn. Per risico rapporteren wij over de kans dat de risicogebeurtenis zich voordoet en het mogelijke financiële gevolg daarvan. Wij doen dat door per risico aan te geven in welke kans- en gevolgklasse het risico valt.

Kans	Percentage	Gevolg	Omvang	Type
K0	0%	G1	< € 0,1 miljoen	Structureel
K1	10%	G2	€ 0,1 miljoen - € 0,4 miljoen	Incidenteel
K2	30%	G3	€ 0,4 miljoen - € 1 miljoen	
K3	50%	G4	€ 1 miljoen - € 5 miljoen	
K4	70%	G5	> € 5 miljoen	
K5	90%			

Nieuwe risico's

SGN

Grond en vastgoedzaken, K? G?, I

In het jaar 2005/2006 heeft de gemeente afspraken gemaakt met het Stallingsbedrijf Glastuinbouw Nederland (SGN) in verband met de voorbereiding van de ontwikkeling van de glastuinbouw in Rijsenhout. In 2013 is besloten tot het afgeven van een garantie voor een kredietfaciliteit die SGN is aangegaan met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De faciliteit was in eerste instantie € 20 miljoen en is daarna verlaagd naar maximaal € 15 miljoen. Ultimo 2017 is hier € 9,5 miljoen van opgenomen.

De lening tussen BNG en SGN loopt af per 31 december 2018. Helaas blijkt het niet mogelijk dat SGN per bovengenoemde datum het opgenomen krediet kan aflossen aan de BNG, gezien de liquiditeit van SGN. Dit betekent dat of de lening (en daarmee de garantiestelling) verlengd moet worden of dat op een andere manier met deze lening en gerelateerd hieraan de ontwikkeling door SGN omgegaan moet worden.

Tegenover de garantie heeft de gemeente zekerheden gekregen van SGN in de vorm van (hypothecaire zekerheden op) gronden. Recentelijk zijn deze gronden getaxeerd, waarbij de waarde hiervan tegen de huidige bestemming hoger uitkomt dan de huidige garantstelling. Tegelijk kan niet gesteld kan worden dat deze garantstelling risicoloos is. Indien de gemeente de garantie niet wenst te koppelen aan de hernieuwde lening, lopen wij het risico dat er een beroep wordt gedaan op het aflossen van de kredietfaciliteit van maximaal € 15 miljoen. Aan de gemeente zullen vervolgens de zekerheden toekomen, die mogelijk niet voldoende waarde vertegenwoordigen om deze aflossing van de kredietfaciliteit te dekken.

Op dit moment wordt overleg gevoerd met SGN over het vervolg op de garantstelling en daaraan gerelateerd de ontwikkeling van het gebied na 2018. Op dit moment kan dan ook nog geen inschatting worden gemaakt van de kans en het gevolg van dit risico. Bij toekomstige P&C-producten zal over de stand van zaken worden gerapporteerd.

Actualisatie risico's

Bodemverontreiniging Waltmanstraat

Kwaliteit fysieke omgeving, K5, G2, I (voorheen K5, G3, I)

In verband met de geplande ontwikkeling van percelen grond tussen de Waltmanstraat en de Hanepoel in Zwaanshoek zijn verschillende bodemonderzoeken uitgevoerd.

Bekend was dat zich ter plaatse van het bedrijfsverzamelgebouw aan de Hanepoel een verontreiniging van het grondwater bevindt met vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen (VOC). De verontreiniging wordt veroorzaakt door oplosmiddelen en is afkomstig van het bedrijfsverzamelterrein vanuit een lakspuiterij. Voor deze verontreiniging is door de provincie Noord-Holland als bevoegd gezag in het verleden (november 2013) op grond van de Wet bodembescherming het besluit genomen: 'ernstig maar niet spoedeisend'. Dit betekent dat er bij gelijkblijvende situatie (niet verstoorde grond) geen saneringsnoodzaak aanwezig is en er geen risico is voor de gezondheid van mens, plant of dier.

Er is in de omgeving woningbouw gepland en in 2015 zijn onderzoeken naar de bodemkwaliteit gestart. Uit de onderzoeken blijkt dat de omvang van de bekende verontreiniging groter is dan aanvankelijk gedacht. De omvang van de verontreiniging is horizontaal vastgesteld en strekt zich uit tot onder de bestaande woningen aan de Waltmanstraat 7 tot en met 29. De verontreiniging leidt niet tot een onacceptabele blootstelling aan de verontreiniging van de gebruikers. Vanwege de verspreiding van de verontreiniging heeft de OD NZKG besloten dat deze met spoed moet worden gesaneerd. Omdat naast het wegnemen van de verspreiding, de gemeente ook wil dat door de sanering de bodem geschikt wordt voor woningbouw, zal ook een bijdrage van de gemeente worden gevraagd. De saneringskosten zijn geraamd en bedragen in totaal circa € 550.000. In de loop van 2018 wordt duidelijk welk deel hiervan de gemeente moet bijdragen.

Beheersmaatregel: Accepteren

Door middel van onderzoeken zijn de omvang van het probleem en het risico in beeld gebracht.

Gezamenlijk met de provincie wordt de aansprakelijkheid vastgesteld en een saneringsplan opgesteld.

Vervallen risico's

Btw op straatparkeren

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (voorheen G3, K4, S)

De Hoge Raad heeft geoordeeld dat noch uit nationaal recht noch uit Unierecht voortvloeit dat een gemeentelijke parkeerverordening niet rechtsgeldig is wanneer in die verordening niet vermeld is of er btw in het parkeertarief begrepen zit. Het arrest van de Hoge Raad geeft geen helderheid over de btw-behandeling van straatparkeren. Gemeenten kunnen zich vooralsnog beroepen op het "overheidsbesluit" van de staatssecretaris van Financiën (d.d. 25 januari 2012, nr. BLKB2012/175M). Dit besluit lijkt namelijk aan te geven dat een gemeente altijd als overheid handelt bij het geven van gelegenheid tot parkeren op de openbare weg waardoor de gemeente geen btw is verschuldigd uit de ontvangen bedragen van het straatparkeren. Hierdoor vervalt het risico.

Eerste paal nieuwbouwproject Lievenvrouwenhof Halfweg

5. Uitgangspunten en kaders Programmabegroting 2019-2022

5.1 Algemene uitgangspunten Programmabegroting 2019-2022

In verband met de samenvoeging en de komende gemeenteraadsverkiezingen gelden in het algemeen de volgende uitgangspunten:

- a. de Programmabegroting 2019-2022 is beleidsarm
- b. de budgetten zoals opgenomen in het meerjarenbeeld van de Programmabegroting 2018-2021 van beide gemeenten zijn taakstellend (de budgetten per taakveld worden bij elkaar opgeteld). De vrijvallende bestuurs- en bedrijfsvoeringslasten als gevolg van de samenvoeging dienen ter compensatie van de lagere algemene uitkering door de herindeling
- c. het financieel beleid van de huidige gemeente Haarlemmermeer is leidend.

Verder gelden de volgende specifieke uitgangspunten om te komen tot een sluitend meerjarenbeeld:

- uitbreiding van beleid of nieuw beleid kan alleen, als oud beleid komt te vervallen ('oud voor nieuw')
- differentiëren en aanpassen van het voorzieningenniveau
- een evenredige verdeling over de programma's
- de collegeprioriteiten en de financiële uitgangspunten van het collegeprogramma zijn leidend.

5.2 Harmonisatie heffingen

In verband met de samenvoeging per 1 januari 2019 moeten de heffingen (belastingen en retributies) worden geharmoniseerd. Het harmoniseren van belastingen is er op gericht dat de verschillen in heffingsmaatstaven en tarieven worden weggenomen. Voor het hele grondgebied van de nieuwe gemeente gaan dezelfde belastingverordeningen gelden.

Voorgesteld wordt voor de harmonisatie van de heffingen een aantal uitgangspunten vast te stellen. Hierbij moet rekening worden gehouden met wat over de belastingdruk is opgenomen in het bestuurlijk convenant (6 oktober 2016): 'Voor de nieuwe gemeente is de huidige belastingdruk ten aanzien van de OZB in Haarlemmermeer het uitgangspunt. Dit betekent dat de belastingdruk voor de inwoners in Haarlemmerliede en Spaarnwoude omlaag gaat.' Verder is in het herindelingsadvies (13 april 2017) opgenomen: 'Bij het aanhouden van het lastenniveau van de gemeente

Haarlemmermeer ontstaat voor de meerpersoonshuishoudens van Haarlemmerliede en Spaarnwoude een voordeel van 11%. Hier staat tegenover dat het tarief voor OZB voor bedrijven (niet woningen) in Haarlemmermeer hoger is dan in Haarlemmerliede en Spaarnwoude. De lastendruk voor bedrijven in Haarlemmerliede en Spaarnwoude zal daardoor hoger worden.'

De raden worden voorgesteld de volgende uitgangspunten vast te stellen,

1. Met ingang van 1 januari 2019 is er sprake van uniforme belastingverordeningen voor het gehele grondgebied van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer.
2. De te heffen belastingsoorten van de huidige gemeente Haarlemmermeer, zijn de belastingsoorten die in de nieuwe gemeente Haarlemmermeer geheven gaan worden.
3. Voor de bepaling van de belastingopbrengsten en de belastingtarieven 2019 zijn de huidige belastingopbrengsten en tariefstructuur van de huidige gemeente Haarlemmermeer leidend.

Op basis van deze uitgangspunten kunnen de opbrengsten in het meerjarenbeeld van de nieuwe gemeente worden geraamd en kunnen de huidige gemeenteraden de belastingverordeningen 2019 (met uitzondering die voor de OZB, die op grond van de Wet Arhi door de nieuwe raad vastgesteld moet worden) eind 2018 vaststellen.

Uitgaande van het gestelde in het herindelingsadvies en de uitgangspunten zoals hiervoor benoemd, zijn de gevolgen voor de geraamde belastingopbrengst berekend. Hierbij is uitgegaan van de tarieven 2018. Eerst wordt ingegaan op de opbrengsten van de afvalstoffen- en rioolheffing. Uitgangspunt voor deze heffingen is 100% kostendekkendheid.

Omschrijving (bedragen x 1.000; min = nadeel)	Opbrengst huidige tarieven Haarlemmerliede en Spaarnwoude	Opbrengst tarieven Haarlemmermeer	Vershil
Afvalstoffenheffing	807	686	-121
Rioolheffing	830	333	-496

Het nadeel in de opbrengsten van deze heffingen moet opgevangen worden door efficiënter te werken en/of door inzet van de beschikbare voorzieningen tariefsegalisatie. Voor de rioolheffing geldt dat bij het opstellen van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) voor de nieuwe gemeente andere keuzes over de tariefstructuur en de hoogte van de tarieven kunnen worden gemaakt.

Voor de opbrengsten uit leges is geen berekening van de opbrengsten voor de nieuwe gemeente gemaakt. Voor een belangrijk deel geldt hiervoor dat de wettelijk maximale tarieven al door beide gemeenten gehanteerd worden (rijbewijzen en reisdocumenten). De raming van de legesopbrengst van omgevingsvergunningen (bouwvergunningen) zijn gebaseerd op ervaringscijfers van het langjarig gemiddelde. De ervaringscijfers van Haarlemmerliede en Spaarnwoude kunnen niet simpel worden afgezet tegen de tarieven van Haarlemmermeer.

Voor de overige belastingen geldt dat het algemene dekkingsmiddelen zijn, waar geen restricties gelden voor de maximale opbrengst. Als voor deze belastingen de benoemde uitgangspunten worden gehanteerd, dan ontstaat het volgende beeld:

Omschrijving (bedragen x 1.000; min = nadeel)	Opbrengst huidige tarieven Haarlemmerliede en Spaarnwoude	Opbrengst tarieven Haarlemmermeer	Vershil
Onroerendezaakbelasting eigenaar woningen	912	704	-208
Onroerendezaakbelasting eigenaar niet woningen	350	479	129
Onroerendezaakbelasting gebruikers niet woningen	155	251	96
Roerende woon- en bedrijfsruimten	19	0	-19
Hondenbelasting	30	25	-5
Reclamebelasting	11	0	-11
Forensenbelasting	21	0	-21
Totaal	1.498	1.459	-39

In dit overzicht is de toeristenbelasting niet opgenomen. Voor deze belasting geldt dat de tarieven van Haarlemmermeer van toepassing worden, maar dat de omzetgegevens van de belastingplichtige bedrijven op het grondgebied van Haarlemmerliede en Spaarnwoude ontbreken om te kunnen doorrekenen wat de financiële consequenties zijn. De verwachting is dat bij het hanteren van de tarieven van Haarlemmermeer een voordeel ontstaat voor de gemeente.

Voor het meerjarenbeeld ontstaat een nadeel van € 39.000. Dit is een minimaal verschil ten opzichte van het begrotingstotaal en geeft geen aanleiding tot aanvullende maatregelen.

5.3 Harmonisatie reserves en voorzieningen

Voor het beleid van de reserves en voorzieningen is het raadsvoorstel Reserves en voorzieningen 2015 (2015.0028736) zoals dat door de raad van Haarlemmermeer is vastgesteld op 17 september 2015 het uitgangspunt. Hierin is onder andere bepaald, dat het drempelbedrag voor het instellen van een reserve of voorziening € 100.000 is, tenzij er een wettelijke verplichting bestaat voor een lager bedrag.

Voor de harmonisatie van de reserves en voorzieningen die Haarlemmerliede en Spaarnwoude kent volgens de Programmabegroting 2018-2021 worden de volgende voorstellen gedaan:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Geraamd saldo 31-12-2018	Voorstel harmonisatie
Reserves:		
Algemene reserve vrij aanwendbaar	1.077	Samenvoegen met de Algemene dekkingsreserve
Algemene reserve niet vrij aanwendbaar	900	Samenvoegen met de Algemene dekkingsreserve
Reserve ter dekking kapitaallasten	1.589	Samenvoegen met de reserve dekking afschrijvingslasten
Reserve woningbouwplannen	599	Samenvoegen met de reserve Wonen
Reserve omvangrijke projecten	1.400	Betreft opbrengst verkoop aandelen Eneco. Zodra hier zekerheid over is volgen nadere voorstellen
Egalisatiereserve onderhoud wegen en bruggen	386	Samenvoegen met de reserve dekking afschrijvingslasten
Reserve gemeentelijke monumenten	50	Samenvoegen met de reserve Monumenten
Reserve onderhoud gemeentelijk kapitaalgoederen/eigendommen	215	Samenvoegen met de voorziening onderhoud gebouwen
Reserve onderhoud schoolgebouwen	50	Samenvoegen met de voorziening onderhoud gebouwen
Reserve beheer en onderhoud Traverse	393	Betrekken bij het opstellen van nieuwe beheerplannen Openbare ruimte. Vooralsnog in stand houden
Reserve drie decentralisaties	332	Samenvoegen met de Algemene behoedzaamheidsreserve

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Geraamd saldo 31-12-2018	Voorstel harmonisatie
Reserve cultuurfonds Ellen van Hoogdalem - Arkema	24	Gezien het doel vooralsnog in stand houden
Reserve groenbeheer	90	Betrekken bij het opstellen van nieuwe beheerplannen Openbare ruimte. Vooralsnog in stand houden
Reserve remplace openbare verlichting	215	Betrekken bij het opstellen van nieuwe beheerplannen Openbare ruimte. Vooralsnog in stand houden
Totaal reserves	7.320	
Voorzieningen:		
Voorziening voormalig wethouders	150	Samenvoegen met de voorziening Pensioenverplichting wethouders
Voorziening onderhoud lift traverse (station)	161	Samenvoegen met de voorziening onderhoud gebouwen
Voorziening onderhoud riolering	3.085	Samenvoegen met voorziening Tariefsegalisatie onderhoud riolering
Totaal voorzieningen	3.396	

5.4 Harmonisatie activabeleid

In 2019 moet de waardering van de vaste activa worden gebaseerd op het beleid van de huidige gemeente Haarlemmermeer. Dit betekent dat voor de activa van de huidige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude beoordeeld moet worden of deze terecht op de balans geactiveerd zijn en of de afschrijvingstermijnen aansluiten bij de voor Haarlemmermeer vastgestelde termijnen. Deze beoordeling zal in het kader van de Programmabegroting 2019-2022 plaats vinden. Eén van de beleidskaders van het Haarlemmermeerse activabeleid is dat voor het activeren van activa een drempelbedrag van € 50.000 geldt ten aanzien van de verkrijgingsprijs. In Haarlemmerliede en Spaarnwoude is deze drempel € 2.500. Een eerste globale doorlichting van de activa geeft aan dat met toepassing van deze beleidsregel in 2019 indicatief een bedrag van € 350.000 vervroegd moet worden afgeschreven.

Het voornemen is om in de Programmabegroting 2019-2022 deze vervroegde afschrijving en de gevolgen voor de kapitaallasten te ramen.

Een ander aandachtspunt is dekking van kapitaallasten uit reserves. Door de raad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude is een aantal investeringsbesluiten genomen waarbij de kapitaallasten gedekt worden uit de Algemene reserve en de Egalisatiereserve onderhoud wegen en bruggen. De saldo's van deze reserves zijn echter onvoldoende om over langere periode deze kapitaallasten te dekken. Dat betekent dan ook dat over enkele jaren deze reserves uitgeput zijn en de dekking van de betreffende kapitaallasten uit de exploitatie zal moeten komen, wat een negatief effect heeft op het meerjarenbeeld. In de Programmabegroting 2019-2022 worden de gevolgen geraamd.

5.5 Toelichten mutaties meerjarenbeeld 2019-2022 nieuwe gemeente Haarlemmermeer

Het meerjarenbeeld voor de nieuwe gemeente Haarlemmermeer geeft recapitulerend het volgende beeld.

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	2019	2020	2021	2022
Saldo meerjarenbeeld Programmabegrotingen 2018-2021:					
Haarlemmermeer		656	1.073	167	167
Haarlemmerliede en Spaarnwoude		-193	7	36	36
Totaal		463	1.080	203	203
Structurele effecten Najaarsrapportage 2017:					
Haarlemmermeer		540	40	-360	-360
Haarlemmerliede en Spaarnwoude		54	54	54	54
Totaal		594	94	-306	-306
Saldo na najaarsrapportages		1.057	1.174	-103	-103
Voordelen					
Loon- en prijsontwikkelingen		-100	-100	-100	-100
Areaaluitbreiding inwoners, woningen en niet-woningen		1.840	2.840	3.240	3.540
Uitgangspositie Voorjaarsrapportage 2018		5.785	6.999	5.871	6.772
Autonome ontwikkelingen		468	627	313	-384
Precarioheffing op kabels en leidingen		-827	-827	-827	-827
Genomen besluiten		-2.993	-1.840	-1.839	-1.839
Versterking organisatie		-464	-361	-222	-174
Overige voorstellen		-1.189	-539	-572	-604
Kapitaallasten voorgenomen investeringen		-423	-1.602	-2.061	-2.256
Totaal		357	2.457	663	688

Hieronder worden de mutaties van € 75.000 en hoger toegelicht.

5.5.1. Voordelen

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)				
Decembercirculaire gemeentefonds	400	300	300	300
Algemene uitkering, accressen Regeerakkoord/maartcirculaire	2.588	2.785	2.534	3.135
Totaal voordelen	2.988	3.085	2.834	3.435

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Decembercirculaire gemeentefonds

Beleidsdoel	2019	2020	2021	2022
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)				
Onderdeel B: Gemeentefonds	400	300	300	300

Het hier geraamde voordeel betreft de beide huidige gemeenten.

Algemene uitkering, accessen Regeerakkoord/maartcirculaire

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Onderdeel B: Gemeentefonds	2.588	2.785	2.534	3.135

Het hier geraamde voordeel betreft de beide huidige gemeenten.

5.5.2 Loon- en prijsontwikkelingen

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Indexatie loonkosten (stelpost voor nieuwe cao)	-2.800	-2.800	-2.800	-2.800
Indexatie materiële budgetten	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300
Indexatie inkomensoverdrachten, subsidies en bijdragen aan derden	-900	-900	-900	-900
Indexatie bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen	-800	-800	-800	-800
Indexatie belastingen, leges en huren	2.300	2.300	2.300	2.300
Indexatie algemene uitkering	3.400	3.400	3.400	3.400
Totaal loon- en prijsontwikkelingen	-100	-100	-100	-100

Jaarlijks wordt de indexering van lonen, prijzen en inkomsten voor de meerjarenbegroting vastgesteld. Veel variabelen die van invloed zijn op de werkelijke hoogte van de lonen en prijzen zijn op dit moment onbekend. Voor de salarisaanpassing en prijsstijgingen van goederen en diensten is uitgegaan van de prognoses van het Centraal Plan Bureau (CPB) in de Actualisatie Middellangetermijnverkenning 2018-2021 (MLT) (gepubliceerd 27 oktober 2017). In deze actualisatie is het Regeerakkoord verwerkt. Indien de uiteindelijke cijfers voor 2019 in latere publicaties van het CPB sterk afwijken, dan wordt bij de het opstellen van de Programmabegroting 2019-2022 eventueel een voorstel tot aanpassing van de indexeringen gedaan.

Voor loon- en prijsmutaties is bij het berekenen van het meerjarenbeeld rekening gehouden met de volgende percentages:

- loonkosten gemeentepersoneel 3,6%
- materiële budgetten: goederen en diensten 1,6%
- inkomensoverdrachten (subsidies) 2,8%
- bijdragen gemeenschappelijke regelingen, loongevoelig deel 3,6%, overige budgetten 1,6%
- investeringsbudgetten (uit het investeringsplan) 1,8%

De opbrengst van de Onroerendezaakbelastingen (OZB), hondenbelasting en overige tarieven (onder andere leges en huren en pachten) worden verhoogd met 2,8%, de voorspelde inflatie voor 2019 (nationaal consumentenprijsindexcijfer).

Als gevolg van de verhoging van de OZB ontstaat de volgende ontwikkeling van de belastingdruk voor een eigenaar/bewoner:

Omschrijving	eigenaar/bewoner					
	eenpersoons			meerpersoons		
	HRLMR (2018)	HenS (2018)	2019	HRLMR (2018)	HenS (2018)	2019
Onroerendezaakbelasting	271	365	279	271	365	279
Afvalstoffenheffing	254	318	254	322	347	322
Rioolheffing	125	314	128	125	314	128
Totaal	650	997	660	718	1.026	728

Hierbij is de rioolheffing met 2% verhoogd conform de afspraken bij de vaststelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2019 (GRP) van Haarlemmermeer.

De indexatie van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de geraamde prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (Bbp) van 2,7% conform de MLT 2018-2021.

5.5.3 Ontwikkeling aantal inwoners, woningen en niet-woningen

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Mutatie aantal inwoners, woningen en niet-woningen	1.840	2.840	3.240	3.540

De ontwikkeling van het aantal inwoners en het aantal woningen is van belang voor de berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de te begrote opbrengst uit de Onroerendezaakbelastingen. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2018-2021 is rekening gehouden met de prognoses uit januari 2017.

Begin dit jaar is een eerste geactualiseerde prognose opgesteld (vanaf 2019 voor de nieuwe gemeente), gebaseerd op de in januari 2018 bekende gegevens van het aantal inwoners en woningproductie. Veiligheidshalve wordt er voor het meerjarenbeeld van uit gegaan dat 75% van de woningproductie en van de mutatie van de inwonersaantallen gerealiseerd wordt.

De vergelijking tussen de aantallen van januari 2017 (programmabegroting 2018-2021) en januari 2018 (VJR2018) geeft het volgende beeld voor de nieuwe gemeente Haarlemmermeer:

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Geraamd in Programmabegrotingen 2018-2021:				
Inwoners	154.350	156.050	157.950	
Woningen	64.300	65.400	66.600	
Geactualiseerde prognose Voorjaarsrapportages:				
Inwoners	156.200	160.300	163.600	165.900
Woningen	66.100	68.200	69.600	70.800
Verschil:				
Inwoners	1.850	4.250	5.650	7.950
Woningen	1.800	2.800	3.000	4.200

Uit de ontwikkeling van de aantallen woningen en inwoners blijkt duidelijk de verbetering van de economie en daarmee het aantrekken van de nieuwbouw van woningen.

Voor de niet-woningen wordt uitgegaan van een groei van gemiddeld 50 per jaar met een gemiddelde WOZ-waarde van € 1,2 miljoen.

De nieuwe prognoses hebben globaal de volgende impact voor de gemeentelijke baten:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Algemene uitkering	1.000	2.000	2.400	2.700
Onroerendezaakbelastingen	840	840	840	840
Totaal	1.840	2.840	3.240	3.540

5.5.4 Autonome ontwikkelingen

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Bijdrage VNG, Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)	-282	-286	-290	-294
Bijdrage aan recreatieschap Spaarnwoude	-155	-155	-155	-155
Forensische geneeskunde	-26	-26	-26	-26
Exploitatiekosten sportcomplexen Estafette en Sporthoeve	-50	-50	-50	-50
Vrijval exploitatielasten Ringdijk-/ringvaartbeleid	316	394		
Areaaluitbreiding fysiek domein, grijs	-13	-13	-13	-13
Lagere opbrengst begraven	-130	-130	-130	-130
Heffingen vastgoed (verhuurdersheffing en OZB)	-142	-142	-142	-142
Kapitaallasten/financiering	586	686	802	324
Vrijval stelpost indexeringen 2018	1.025	1.024	1.025	1.025
Uitputting reserve BTW-compensatiefonds				-198
Bijdrage Cocensus	-114	-114	-114	-114
Lager dividend Meerlanden door invoering uniforme tarifiering		-40	-80	-100
Wijziging premies en sociale lasten	-227	-227	-227	-227
Huur gemeentewerf Lijnderdijk	-32	-32	-32	-32
Vervallen huurcontract nevenvestiging OD NZKG	-56	-56	-56	-56
Mutaties samenvoeging Haarlemmermeer met Haarlemmerliede en Spaarnwoude	-126	-101	-101	-101
Mutatie Voorjaarsrapportage 2018 Haarlemmerliede en Spaarnwoude	-106	-105	-98	-95
Totaal autonome ontwikkelingen	468	627	313	-384

Programma Bestuur, samenleving en publiekscontact

Bijdrage VNG, Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen	-282	-286	-290	-294

Zie de toelichting bij de mutaties 2018. Het hier geraamde nadeel betreft de beide huidige gemeenten.

Programma Maatschappelijke ontwikkeling

Bijdrage aan recreatieschap Spaarnwoude

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	-155	-155	-155	-155

Een hogere bijdrage aan het Recreatieschap Spaarnwoude, voor regulier beheer en een inhaalslag voor achterstallig onderhoud, is onvermijdelijk en urgent voor het 45 jaar oude deelgebied Spaarnwoude-oud. Gelet op de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is het Recreatieschap gehouden de benodigde middelen voor onderhoud in de begroting op te nemen. In het verleden is dit voor Spaarnwoude-oud, mede als gevolg van verminderde middelen en bezuinigingen bij de deelnemers aan het Recreatieschap, niet gebeurd. Op basis van een onderzoek door Bureau Cyber zijn de benodigde middelen berekend. In totaal is voor

jaarlijks onderhoud structureel € 2 miljoen extra nodig en voor het oplossen van achterstallig onderhoud in totaal € 10,7 miljoen, gefaseerd over 10 jaar (de eerste vijf jaar € 1,5 miljoen per jaar en de tweede vijf jaar € 0,6 miljoen). Geraamd wordt het aandeel van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer.

Programma Ruimtelijke ontwikkelingen

Vrijval exploitatielasten Ringdijk-/ringvaartbeleid

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte	316	394		

Zie de toelichting bij de mutaties 2018.

Programma Kwaliteit fysieke omgeving

Lagere opbrengst begraven

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte	-130	-130	-130	-130

Zie de toelichting bij de mutaties 2018.

Programma Economische zaken

Heffingen vastgoed (verhuurdersheffing en OZB)

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, duurzame en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.	-142	-142	-142	-142

Zie de toelichting bij de mutaties 2018.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Kapitaallasten/financiering

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend	586	686	802	324

Voor het berekenen van de rentelasten als gevolg van de benodigde (her)financiering wordt rekening gehouden met de volgende rentepercentages voor de jaren 2019-2022:

- Kort geld (tot aan kasgeldlimiet) 2019: 0,5%; 2020 e.v. 1%
- Lang geld 2,5% (was 3%)

Op basis van de gemiddelde rente die wordt betaald over de aangetrokken langlopende geldleningen, wordt de rekenrente voor 2019 en verder vastgesteld op 2,5%. Zie ook de toelichting bij de mutaties 2018.

Het meerjarige voordeel betreft met name de verlaging van de rente voor de (her)financiering met lang geld met 0,5%.

Vrijval stelpost indexeringen 2018

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	1.025	1.024	1.025	1.025

Zie de toelichting bij de mutaties 2018.

Uitputting reserve BTW-compensatiefonds

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.				-198

In verband met de invoering van het BTW-compensatiefonds (BCF) per 1 januari 2003 is de reserve BTW-compensatiefonds ingesteld om de tijdelijke nadelige financiële gevolgen op te vangen. Conform de notitie Reserves en voorzieningen (raadvoorstel 2015.0028736 van 7 juli 2015) wordt tot en met 2020 een bedrag van € 671.000 ten gunste van de exploitatie gebracht. Er resteert in 2021 nog een saldo van € 198.000 dat ten gunste van de exploitatie komt. Doordat de jaarschijf 2022 nieuw is toegevoegd en technisch een kopie is van 2021 ontstaat in 2022 een nadeel van €198.000. Per 31 december 2021 wordt de reserve opgeheven.

Bijdrage Cocensus

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	-114	-114	-114	-114

In 2019 wordt de bijdrage verhoogd met € 210.000. Deze verhoging betreft voor € 100.000 een compensatie voor loonkostenstijgingen en materiële lastenstijgingen van 3,23% wat wordt gedekt uit de stelpost indexering bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen. De resterende verhoging betreft de uitbreiding van het aantal objecten met 0,5% en het wegvallen van baten voor extra werkzaamheden bij Cocensus. Een deel van de hogere bijdrage wordt toegerekend aan de taakvelden afval en riool en daar gedekt. Voor 2019 en verder resteert een nadeel van € 114.000.

Lager dividend Meerlanden door invoering uniforme tarifiering

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend		-40	-80	-100

De invoering van uniforme tarifiering door Meerlanden heeft tot gevolg dat de winst die Meerlanden maakt op afvalinzameling de komende jaren gaat dalen. Dit werkt door in het geconsolideerde resultaat van Meerlanden, met als gevolg lagere toekomstige winsten en inherent daar aan lagere dividenduitkeringen aan de aandeelhouders.

Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude begroten samen jaarlijks € 780.000 dividend van Meerlanden. In 2018 en 2019 verandert er niets. De daling van het verwachte dividend is vanaf 2020.

Wijziging premies en sociale lasten gemeentepersoneel

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend	-227	-227	-227	-227

Zie de toelichting bij de mutaties 2018.

Mutaties samenvoeging Haarlemmermeer met Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	-39	-39	-39	-39
Onderdeel B: Gemeentefonds	-480	-480	-480	-480
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	393	418	418	418
Totaal	-126	-101	-101	-101

Als gevolg van de samenvoeging moeten de heffingen worden geharmoniseerd. In paragraaf 5.2 zijn de financiële gevolgen van deze harmonisatie weergegeven.

Verder wijzigt als gevolg van de herindeling de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Dit komt onder andere door het wegvallen van één keer de vaste bijdrage die elke gemeente krijgt en door de aanpassing van een aantal maatstaven, Deze nadelen worden deels gecompenseerd door het wegvallen van bestuurskosten (raad, burgemeester en wethouders).

Mutatie Voorjaarsrapportage 2018 Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Diversen	-106	-105	-98	-95

Deze mutaties zijn toegelicht in de Voorjaarsrapportage Haarlemmerliede en Spaarnwoude, in het onderdeel Toelichting mutaties 2018.

5.5.5 Precarioheffing op kabels en leidingen

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Dekking afschaffing precario op kabels en leidingen	-827	-827	-827	-827

Door de ontwikkeling van het aantal inwoners, woningen en niet-woningen is sprake van een areaaluitbreiding in de onroerendezaakbelastingen. Conform de met de Programmabegroting 2018-2021 vastgestelde werkwijze om het tekort als gevolg van het vervallen van de precarioheffing op kabels en leidingen met ingang van 2022 op te vangen, wordt dit bedrag niet bestemd maar gebruikt om de inkomstenvermindering in 2022 op te vangen.

Met deze extra reservering is voor de dekking van het weg vallen van de precarioheffing (Haarlemmermeer € 5,5 miljoen en Haarlemmerliede en Spaarnwoude € 0,2 miljoen) nu een bedrag beschikbaar van:

Omschrijving	(bedragen x € 1.000; - is nadeel)	bedrag
2017: Meeropbrengst onroerendezaakbelastingen niet-woningen		670
2017: Meeropbrengst toeristenbelasting		450
2017: Meeropbrengst hondenbelasting		29
2018: Meeropbrengst onroerendezaakbelastingen woningen en niet-woningen		856
2019: Meeropbrengst onroerendezaakbelastingen woningen en niet-woningen		827
Totaal		2.832
Geraamde opbrengst precario op kabels en leidingen huidige gemeenten		5.724
Resteert nog te dekken in 2022		2.892

5.5.6 Genomen besluiten

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)				
Kinderraad en Jongerengemeenteraad	-29	-29	-29	-29
Sociaal Domein	-1.976	-1.476	-1.476	-1.476
Voucherregeling Wmo	-254			
Haarlemmermeerse Bos actualisatie lasten	-1	-1	-1	-1
Versnelling woningbouw (2017 t/m 2022)	-733	-334	-333	-333
Totaal	-2.993	-1.840	-1.839	-1.839

Programma Zorg en werk

Beleidsdoel	2019	2020	2021	2022
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)				
Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis	-1.976	-1.476	-1.476	-1.476
Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf				
Beleidsdoel C: Onze inwoners zijn economisch zelfstandig; werk boven uitkering				
Beleidsdoel D: Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners die dit tijdelijk niet zelfstandig kunnen				

Zie de toelichting op het sociaal domein onder paragraaf 4.8 beleidsontwikkelingen.

Voucherregeling Wmo

Beleidsdoel	2019	2020	2021	2022
(bedragen x € 1.000; min = nadeel)				
Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis	-254			

In de nota van B&W 2017.0036886 is besloten om de voucherregeling hulp bij huishouden te verlengen voor 2018 en 2019. In 2018 zijn de extra lasten gedekt uit de Behoedzaamheidsreserve. Omdat het voornemen is deze reserve per 31 december 2018 op te heffen komen de kosten in 2019 ten laste van de algemene middelen.

Programma Ruimtelijke ontwikkelingen

Versnelling woningbouw (2017 t/m 2022)

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Beleidsdoel A: Er is voldoende aanbod van woningen, met voldoende differentiatie in het aanbod voor verschillende doelgroepen, met bijzondere aandacht voor lagere inkomensgroepen, starter en jongeren.	-733	-334	-333	-333

Zie de toelichting bij de mutaties 2018.

5.5.7 Versterking organisatie

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Wob coördinator	-98	-98	-98	-98
Preventiemedewerker	-76	-76	-76	-76
Clustersecretaris RED	-87	-65		
KCC en online team	-102			
Senior Adviseur Dienstverlening	-14	-78	-48	
Verzuimexpert	-87	-44		
Totaal Versterking organisatie (formatie)	-464	-361	-222	-174

Zie de toelichting bij de mutaties 2018.

5.5.8 Overige voorstellen

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Areaaluitbreiding fysiek domein, groen	-61	-61	-61	-61
Onderzoeks- en advieskosten Verkeer & Vervoer	-160			
Overbrugging programma Duurzaamheid	-420	-96	-96	-96
Deelname en lidmaatschap C-Creators	-100			
Overbrugging programma Participatie	-51			
Onderhoud begraafplaatsen	-47			
Wet Banenafpraak (mensen met arbeidsbeperking)	-350	-382	-415	-447
Totaal	-1.189	-539	-572	-604

Programma Mobiliteit

Onderzoeks- en advieskosten Verkeer & Vervoer

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.	-160			

Verschillen studies voor verkeer & vervoer en infraprojecten lopen reeds, of dienen op korte termijn van start te gaan. Ze zijn noodzakelijk om diverse redenen, bijvoorbeeld:

- woningbouwontwikkelingen (verbinding N201-N205 en Lisserbroekerweg)
- capaciteitsproblemen op het spoor

- knooppunten op de weg (multimodale knoop Schiphol, MIRT-onderzoek integrale bereikbaarheid van de zuidwestkant van Amsterdam vanaf 2030/2035)
- Stationsstudie
- ontsluiting Schiphol Zuid
- Hoogwaardig openbaar vervoer Schiphol Oost-Oude meer-Rijk (HOV SOOMR).

Op dit moment worden onderzoekskosten voor dergelijke onderzoeken betaald uit beschikbaar materieel budget (ongeveer € 100.000 per jaar). Door het grote aantal omvangrijke en langlopende onderzoeken tegelijkertijd is de inschatting dat er in 2019 extra middelen nodig zijn.

Programma Ruimtelijke ontwikkelingen

Overbrugging duurzaamheid

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	-420	-96	-96	-96

Zie de toelichting bij de mutaties 2018. De structurele component van € 96.000 betreft het subsidie voor Natuur- en milieueducatie.

C-Creators

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	-100			

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) staat voor een uitdaging: een enorme bouwopgave van 250.000 nieuwbouwwoningen tot 2040 en een forse uitbreiding in utiliteitsbouw en infrastructuur. Ook is er een grote verduurzamingsopgave in de bestaande gebouwde omgeving. Dit sluit aan bij ons programma Duurzaamheid. Hier ligt een kans én noodzaak om de circulaire economie in deze sector te implementeren en op te schalen.

De raad heeft ons verzocht de voorkeur voor circulair bouwen actief uit te dragen bij alle gebiedsontwikkelingen en bouwprojecten en - indien de gemeente grondeigenaar is - circulair bouwen als norm te stellen bij de tender/aanbesteding. Met onze brief van 19 december 2017 (X2017.50561) hebben wij hierop gereageerd. C-Creators helpt ons om aan de motie te voldoen.

Het bewustzijn in de regio om met circulaire economie aan de slag te gaan wordt steeds groter. Er vinden al steeds meer projecten in de MRA plaats waarbij er circulaire ambities worden gesteld. Binnen deze projecten wordt, los van elkaar, veel geleerd. De opgedane kennis wordt echter onvoldoende uitgewisseld waardoor op veel plekken het wiel opnieuw wordt uitgevonden. Opschaling en het gemeengoed worden van circulair bouwen, wordt hierdoor vertraagd. Kennis bundelen, deze collectief maken en proactief toepassen stelt partijen in staat om voor elk project de lat hoger te leggen qua circulariteit. Weinig partijen hebben nu de ruimte en voldoende belang bij het proactief delen van kennis en praktijkervaringen. Daarom is het noodzakelijk om hier actief aan bij te dragen. Het voor 2019 geraamde bedrag betreft de deelname aan de stichting C-Creators en het lidmaatschap bouwprogramma van C-Creators. De deelname en het lidmaatschap wordt aangegaan voor een periode van drie jaar, 2019 tot en met 2021. De dekking voor de jaren 2020 en 2021 wordt betrokken bij de borging van het programma Haarlemmermeer Duurzaam.

Overzicht overhead

Wet Banenafpraak

Beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Onderdeel A: Overhead	-350	-382	-415	-447

Zie de toelichting bij de mutaties 2018.

5.5.9. Voorgenomen investeringen

Op basis van de Financiële verordening Haarlemmermeer 2016 (2016.0024990 d.d. 30 juni 2016) en de Regeling investeringsprojecten (2016.0025076 d.d. 31 mei 2016) kunnen nieuwe uitbreidings- of vervangingsinvesteringen via de voorjaarsrapportage worden toegevoegd aan het investeringsplan. Hiermee wordt bereikt dat de raad een goede integrale afweging kan maken bij het bestemmen van de, schaarse, financiële ruimte in het meerjarenbeeld. De voorgestane werkwijze is, dat in de voorjaarsrapportage de voor een voorgenomen investering benodigde kapitaal- en exploitatielasten geraamd worden en in de vorm van een stelpost onder het Overzicht algemene dekkingsmiddelen in het meerjarenbeeld opgenomen worden. De daadwerkelijke besluitvorming om een investeringskrediet te autoriseren en vrij te geven kan op verschillende momenten gebeuren:

1. Bij de besluitvorming over een planning- en controlproduct. Dit is de standaard werkwijze voor investeringen kleiner dan € 2 miljoen. Uitzondering hierop zijn investeringen waar de raad aparte besluitvorming over wil, eventueel op advies van het college.
2. Door de vaststelling van een separaat inhoudelijk raadsvoorstel over een specifieke investering. Dit geldt sowieso voor investeringen van € 2 miljoen en hoger. Over een dergelijk raadsvoorstel kan voorafgaand aan de vaststelling van de voorjaarsrapportage besloten worden, echter onder voorbehoud van het dekken van de betreffende lasten in de voorjaarsrapportage. Ook is het mogelijk dat een dergelijk raadsvoorstel later ter behandeling aan de raad wordt aangeboden. Met de lasten is dan al rekening gehouden in het meerjarenbeeld, zodat de nadruk kan liggen op de inhoudelijke behandeling van het voorstel.

In deze voorjaarsrapportage wordt rekening gehouden met de lasten van de volgende voorgenomen investeringen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = verlaging)	Investering	Besteding 2019	2019	2020	2021	2022
Lasten investeringen 2018			-236	-425	-485	-655
Vernieuwing openbare ruimte fase 3, 2019	17.918	12.919	-154	-972	-1.247	-1.227
Vervanging Sloterbrug	9.500					0
Parkeergarage Binnenweg	4.300			-38	-166	-214
Kleine investeringen Mobiliteit	800	800	-10	-60	-59	-58
Dorpshuis en plein Zwanenburg	470		-6	-24	-23	-23
Maatregelen begraafplaatsen	293	293	-4	-36	-36	-35
Speelvoorzieningen	277	277				
Vervanging landbouwwerktuigen	220	220	-3	-37	-36	-35
Totaal	33.841	13.722	-423	-1.602	-2.061	-2.256

Vernieuwing openbare ruimte fase 3 (VOR 3) 2019

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Programma Kwaliteit fysieke omgeving				
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.				
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.				
Investeringsbedragen	12.919	4.999		
Kapitaallasten	-154	-972	-1.247	-.1.227

In 2018 is een nieuwe fase van de VOR (2018-2022), VOR 3, gestart. Voor de jaarschijf 2019 wordt rekening gehouden met de volgende investeringsbedragen, die deels in 2020 besteed worden:

Onderwerp (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	Grondgebied oud Haarlemmermeer 2019	Grondgebied oud Haarlemmermeer 2020	Grondgebied oud Haarlemmermeer en Spaarnwoude 2019
Verhardingen	5.359	2.297	22
Kunstwerken	1.607	1.250	
Kabelnet en meetverdeekasten Openbare Verlichting (OV)	917		
Armatuuren en masten OV (LED)	799	799	65
Aanpassen verlichting Weteringweg	400		
Tunnelverlichting	60		
Kunstwerkverlichting	20		
Aanschaf nieuw in- uitschakelsysteem	201		
Verkeersregelinstallaties	914		300
Bomen	1.400	600	100
Bepanting	124	53	50
Beschoeiing	120		
Duikers en stuwen	150		
Sportvelden	311		
Totaal	12.382	4.999	537

Deze investeringen zijn noodzakelijk om de veiligheid en leefbaarheid van de fysieke leefomgeving te waarborgen. Door de verschillende onderdelen van de fysieke leefomgeving aan het einde van de levensduur te vervangen, worden deze duurzaam in stand gehouden.

Ter voorbereiding hiervan wordt nu de financiële ruimte gereserveerd voor de vervangingen uit de jaarschijf 2019. De vervangingen voor de jaarschijf 2019 zijn gebaseerd op de beheerplannen voor de Fysieke Leefomgeving, de meest recente inspectiegegevens, het Deltaplan Bereikbaarheid en de Visie op de Ringdijk. De investeringen van de jaarschijf 2019 zijn nu verdeeld over 2019 en 2020 op basis van een realistische start- en einddatum van het project, zodat de kosten geraamd worden in het jaar waarin ze ontstaan.

Vervanging Sloterbrug

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Programma Mobiliteit Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.				
Investeringsbedragen			9.500	
Bijdragen van derden en reserve RIH			- 9.500	
Kapitaallasten				0

De huidige Sloterbrug voldoet niet en de veiligheid en doorstroming van de huidige Sloterbrug moet verbeterd worden. De investering wordt gedekt door een bijdrage van de Vervoersregio Amsterdam, de gemeente Amsterdam en een bijdrage uit de reserve RIH.

Parkeergarage Binnenweg

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Programma Mobiliteit Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.				
Investeringsbedragen		3.000	1.300	
Kapitaallasten		-38	-166	-214

In de besluiten op de collegenota Ontwikkelplan Stadscentrum Hoofddorp (omgeving Raadhuisplein) van 23 mei 2017 (2017.0024444) is het voornemen opgenomen om een parkeergarage te realiseren op de Binnenweg in het gebied omsloten door het transformatorhuis, de Binnenweg, kantoorgebouw en Geniedijk. De bouw van deze parkeergarage is nodig ter compensatie van de parkeerplaatsen die verdwijnen in verband met de ontwikkelingen in het stadscentrum.

Met het raadsvoorstel 2017.0033803 heeft de raad ingestemd met de voorbereiding van de Binnenweggarage en heeft een voorbereidingskrediet verleend van € 0,6 miljoen. De parkeergarage omvat circa 860 parkeerplaatsen en is 32*120 meter groot met zes parkeerlagen. Door de omvang van de parkeergarage en de ligging bij de Geniedijk en tegenover de woonwijk is gekozen voor een luxere buitengevel dan eerder was voorzien, verder wordt op basis van de duurzaamheidsambitie de parkeergarage energieneutraal uitgevoerd.

Door deze aanpassingen en de kostenstijging ten opzicht van het eerdere prijspeil per 1 januari 2017 wordt de investering nu begroot op € 15,2 miljoen.

De bouw van de parkeergarage geeft een extra verkeersbelasting op de Binnenweg en met name op de Nieuwe Weg en op de rotondes bij Graan voor Visch en bij Burgemeester Van Willigenlaan/Hoofddorp Centrum. Als gevolg hiervan moet de verkeersstructuur worden aangepast. Het onderzoek naar de feitelijk maatregelen is nog in volle gang. Een eerste globale berekening toont aan dat de kosten kunnen oplopen tot € 1,5 miljoen. Deze kosten gaan deel uitmaken van de investering van de Binnenweggarage. Het totale investeringsniveau stijgt daarmee tot € 16,7 miljoen. Hiervan is € 12,4 miljoen al voorzien in de Voorjaarsrapportage 2017. Met de lasten van het verschil wordt nu rekening gehouden.

Kleine investeringen Mobiliteit

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Programma Mobiliteit Beleidsdoel B: De doorstroming van alle vormen van vervoer en de bereikbaarheid van Haarlemmermeer dient op elk moment van de dag zo optimaal mogelijk te zijn.				
Investeringsbedragen	800			
Kapitaallasten	-10	-60	-59	-58

Omdat de Voorjaarsrapportage 2018 beleidsarm is en de Investeringsagenda Mobiliteit en het uitvoeringsprogramma Beheer en Bereikbaarheid nog niet gereed zijn, wordt voorgesteld alleen voor het jaar 2019 € 800.000 op te nemen voor kleine noodzakelijke investeringen. Bij de Voorjaarsrapportage 2019 doen we een voorstel voor de lange termijn op basis van de Investeringsagenda Mobiliteit in combinatie met de VOR.

Dorpshuis en plein Zwanenburg

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Programma Maatschappelijke ontwikkeling Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.				
Investeringsbedragen	470			
Kapitaallasten	-6	-24	-23	-23

Door de krapte op de bouwmarkt worden de in 2017 geraamde bouwkosten hoger. De vertraging door de procedure tegen het bestemmingsplan bij de Raad van State is hier mede de oorzaak van. Daarnaast is de aanbestedingsprocedure voor een aannemer gestart met de eerste fase, de selectiefase. In deze fase worden geschikte aannemers gezocht die in de tweede fase een offerte mogen indienen. Deze procedure is volgens de Europese aanbestedingsregels. Helaas is begin april gebleken dat er geen aanbesteding kan plaatsvinden en zal opnieuw aanbesteed moeten worden. Door bovengenoemde oorzaken moet het krediet met € 470.000 aangevuld worden om het project te kunnen realiseren.

Maatregelen begraafplaatsen

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Programma Kwaliteit fysieke omgeving Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.				
Investeringsbedragen	293			
Kapitaallasten	-4	-36	-36	-35

Zie de toelichting bij de mutaties 2018.

Speelvoorzieningen

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Programma Maatschappelijke ontwikkeling Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.				
Investeringsbedragen	277			
Kapitaallasten		-35	-34	-34
Exploitatielasten		35	34	34
Saldo		0	0	0

Zie de toelichting bij de mutaties 2018.

Vervanging landbouwwerktuigen

Programma, beleidsdoel (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2019	2020	2021	2022
Programma Maatschappelijke ontwikkeling Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.				
Investeringsbedragen	220			
Kapitaallasten	-3	-37	-36	-35

Dit betreft de vervanging van werktuigen ten behoeve van het onderhoud in de recreatiegebieden en sportvelden. Voor het benodigde onderhoud stelt de gemeente het materieel ter beschikking, de gecontracteerde aannemer verricht het onderhoud met behulp van ons materieel.

5.5.10 Mutaties reserves en voorzieningen

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = verlaging)	2019	2020	2021	2022
Algemene reserves				
Algemene dekkingsreserve	1.323	856	856	-1.149
Algemene reserve grondzaken	-3	-3	-3	-3
Totaal algemene reserves	1.320	853	853	-1.152
Bestemmingsreserves				
Reserve BTW-compensatiefonds				198
Reserve Mainport en Groen (SMG)	-194	-244	1	
Totaal bestemmingsreserves	-194	-244	1	198
Totaal-generaal reserves	1.126	609	854	-954
Voorzieningen				
Tariefseglisatie riolering	85	80	78	103
Totaal voorzieningen	85	80	78	103

Algemene dekkingsreserve

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = verlaging)	2019	2020	2021	2022
Samenvoeging nieuwe gemeente Haarlemmermeer	-209			
Vrijval reservering wegvallen Precarioheffing				-1.149
Areaalontwikkeling 2018 woningen en niet-woningen	856	856	856	
Inzet vrijgevallen SRA-middelen agenda's Economie en Wonen	-444			
Niet gesprongen explosieven	1.120			
Totaal	1.323	856	856	-1.149

Samenvoeging nieuwe gemeente Haarlemmermeer

Zie toelichting op de mutatie 2018.

Vrijval reservering wegvallen Precarioheffing

In de Programmabegroting 2018-2021 is voor het opvangen van het tekort als gevolg van de afschaffing van de precarioheffing op kabels en leidingen een bedrag onbestemd gelaten van € 1,1 miljoen. Dit bedrag wordt tot en met 2021 gestort in de Algemene dekkingsreserve. In 2022 vervalt deze storting en worden de geraamde inkomsten uit de precarioheffing met dit bedrag verlaagd.

Areaalontwikkeling 2018 woningen en niet-woningen

Zie toelichting op de mutatie 2018.

Inzet vrijgevallen SRA-middelen agenda's Economie en Wonen

Zie toelichting op de mutatie 2018.

Niet gesprongen explosieven

Zie toelichting op de mutatie 2018.

Reserve BTW-compensatiefonds

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = verlaging)	2019	2020	2021	2022
Uitputting reserve				198

Zie de toelichting in de paragraaf autonome ontwikkelingen.

Reserve Mainport en Groen (SMG)

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = verlaging)	2019	2020	2021	2022
Reserve	-194	-244	1	

Zie toelichting op de mutatie 2018.

Voorziening Tariefsegalisatie riolering

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = verlaging)	2019	2020	2021	2022
Voorziening	85	80	78	103

In verband met de toerekening van de kapitaallasten wordt de onttrekking verlaagd.

5.6 Ratio's schuldbeheersing

In de Notitie schuldbeheersing 2016, door de raad van Haarlemmermeer vastgesteld op 22 december 2016 (2016.0051961) is opgenomen dat in de P&C-producten wordt gerapporteerd over de ontwikkeling van de indicatoren die worden gebruikt om de ontwikkeling van de schuld te monitoren. De indicatoren moeten vooral als hulpmiddel worden gezien om tot een gewogen besluitvorming te komen als sprake is van voorstellen die gevolgen hebben voor de schuldpositie van de gemeente. Uiteindelijk gaat het om het goede gesprek in de raad en tussen raad en college over de relatie tussen investeringen, ambities en schuldpositie, waarbij de indicatoren kunnen helpen om dit gesprek invulling te geven.

De drie indicatoren met de bijbehorende normen zijn:

1. Netto Schuldquote

$$\text{netto schuldquote} = \frac{\text{netto schuld}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

	Groen	0% - 89%
	Oranje	90% - 119%
	Rood	120% en hoger

2. Lasten schuldpositie

$$\text{procentuele lasten schuldpositie} = \frac{\text{rente/afschrijvingslasten}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

	Groen	0% - 12,4%
	Oranje	12,5% - 14,9%
	Rood	15% en hoger

3. Onzekere inkomsten

$$\text{procentuele onzekere inkomsten} = \frac{\text{onzekere inkomsten in meerjarenbeeld}}{\text{totale schuldenlast eind periode meerjarenbeeld}}$$

De gehanteerde norm van de indicator is:

	Groen	0% - 9,9%
	Oranje	10% - 14,9%
	Rood	15% en hoger

Ontwikkeling indicatoren

De drie indicatoren laten de volgende ontwikkeling zien ten opzichte van de Programmabegroting 2018-2021:

Netto schuldquote

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
Voorjaarsrapportage 2018	143%	152%	168%	171%	164%
Programmabegroting 2018-2022	144%	147%	152%	143%	

Lasten schuldpositie

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
Voorjaarsrapportage 2018	 10,0%	 11,4%	 11,6%	 12,2%	 12,0%
Programmabegroting 2018-2022	 9,5%	 10,8%	 11,1%	 10,7%	

Onzekere inkomsten

Voorjaarsrapportage 2018	 7,4%
Programmabegroting 2018-2022	 9,5%

Toelichting

Bij de berekening van de ratio's is rekening gehouden met de actualisatie van het investeringsplan, de in deze voorjaarsrapportage vermelde voorgenomen investering en het Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG) per 1 januari 2018. Voorzichtigheidshalve zijn de investeringen op basis van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs meegenomen in de berekeningen. Er wordt nog onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van doordecentralisatie van de huisvesting van onderwijs naar de onderwijsinstellingen. Als tot doordecentralisatie besloten wordt, dan hoeft de gemeente geen financieringsmiddelen aan te trekken. Dan zullen de ratio's Netto schuldquote en Lasten schuldpositie lager uitkomen.

De Netto schuldquote laat een stijging zien ten opzichte van de prognose in de Programmabegroting 2018-2021. Dit wordt veroorzaakt door een hogere financieringsbehoefte vanuit het investeringsprogramma en door de inzet van bestemmingsreserves en voorzieningen.

De ratio Onzekere inkomsten laat een lichte stijging zien, wat vooral wordt veroorzaakt door de kapitaallasten (rente en afschrijving) van nieuwe investeringen. Het aandeel van de onzekere inkomsten dat van invloed is op de financieringsbehoefte laat een positieve ontwikkeling zien. Dit is het gevolg van de uitkomsten van het MPG per 1 januari 2018.

Conclusie

Conform de eerdere prognoses blijft de indicator van de Netto schuldquote op rood staan. De verwachting is dat dit de komende jaren zo zal blijven.

De twee andere indicatoren scoren groen. Conform de Notitie Schuldbeheersing 2016 is bij één rode indicator en twee groene indicatoren reden tot verhoogde waakzaamheid en aandacht voor schuldbeheersing. Het blijft noodzakelijk te sturen op niet-rendabele investeringen, minder te investeren, de algemene dekkingsreserve op peil te houden en scherp te prioriteren.

PARK21 bouw gemaal

Bijlagen

- Bijlage 1:** **Overzicht van de autonome mutaties**
- Bijlage 2:** **Overzicht van de neutrale mutaties**
- Bijlage 3:** **Subsidieplafond**
- Bijlage 4:** **Verloop stelposten**
- Bijlage 5:** **Omschrijving taakveldnummers**

Bijlage 1: Overzicht van de autonome mutaties

In deze bijlage worden de autonome mutaties verwerkt in de productenraming. In de kolom 'taakveld' wordt aangegeven op welk taakveldnummer de mutatie betrekking heeft. In bijlage 5 is een overzicht opgenomen met de taakveldnummers en de bijbehorende omschrijving.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden + = voordeel, - = nadeel

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Taakveld	I/U	2018	2019	2020	2021	2022
Bestuur, samenleving en publiekscontact							
Organisatie referendum	020	U	-256				
Inzet Vrijgevallen SRA-middelen Economie en Wonen	001	U	622				
Bijdrage VNG Onderdeel GGU	001	U	-375	-391	-395	-399	-403
Jongerengemeenteraad en kinderraad	650	U	-62	-29	-29	-29	-29
Financiering	001	I	-1.147	-1.130	-1.374	-1.374	-1.374
Financiering	001	U	753	674	739	739	739
Financiering	020	U	246	-2	8	-97	9
Totaal Bestuur, samenleving en publiekscontact			-219	-878	-1.051	-1.160	-1.058
Veiligheid							
Niet gesprongen explosieven	120	I	1.680				
Niet gesprongen explosieven	120	U	-2.800				
Resultaatbestemming VRK	110	U	399				
Financiering	110	U	19	19	18	17	21
Financiering	120	U	1	1	1	1	1
Totaal Veiligheid			-701	20	19	18	22
Zorg en werk							
Structureel tekort sociaal domein	610	U	1.089	1.139	1.139	1.139	1.139
Structureel tekort sociaal domein	620	U	-918	-918	-918	-918	-918
Structureel tekort sociaal domein	630	I	5.162	5.162	5.162	5.162	5.162
Structureel tekort sociaal domein	630	U	-6.377	-6.377	-6.377	-6.377	-6.377
Structureel tekort sociaal domein	650	U	-120	-120	-120	-120	-120
Structureel tekort sociaal domein	660	U	-350	-350	-350	-350	-350
Structureel tekort sociaal domein	671	U	763	763	663	663	663
Structureel tekort sociaal domein	671	I	-622	-573	-573	-573	-573
Structureel tekort sociaal domein	672	I	-65	-65	-65	-65	-65
Structureel tekort sociaal domein	672	U	-55	895	1.395	1.395	1.395
Structureel tekort sociaal domein	681	U	83	83	83	83	83
Voucher hulp bij huishouden	671	U		-254			
Totaal Zorg en werk			-1.411	-616	39	39	39

Er kunnen afrondingsverschillen optreden + = voordeel, - = nadeel

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Taakveld	I/U	2018	2019	2020	2021	2022
Maatschappelijke ontwikkelingen							
Bijdrage Recreatieschap Spaarnwoude	570	U		-154	-154	-154	-154
Aankoop grond Park Zwanenburg	570	U	-140				
Haarlemmermeersebos	570	I	917				
Haarlemmermeersebos	570	U	-200				
Haarlemmermeersebos	570	U	-1	-1	-1	-1	-1
Forensische geneeskunde	710	U	-26	-26	-26	-26	-26
Structureel tekort sociaal domein	430	U	-389	-339	-339	-339	-339
Inzet Vrijgevallen SRA-middelen Economie en Wonen	430	U		-250			
Ringvaart - Ringdijkbeleid	570	U	223	316	394		
Exploitatie sportcomplexen Estafette en Sporthoeve	520	U	-50	-50	-50	-50	-50
Hartveilige gemeente	710	U	-80				
Hartveilige gemeente	610	U	80				
Mainport en Groen	570	U	446	-194	-244	1	
Mainport en Groen	570	U					5.521
Financiering	420	U	976	960	791	-1.021	-1.089
Financiering	430	U	6	3	1	-2	197
Financiering	520	U	813	424	473	450	717
Financiering	530	U	292	253	245	237	275
Financiering	540	U	120	5	4	4	6
Financiering	560	U	83	60	57	55	65
Financiering	570	U	126	18	-10	-108	-236
Financiering	610	U	317	147	126	235	134
Financiering	620	U	5	5	5	5	6
Totaal Maatschappelijke ontwikkelingen			3.518	1.177	1.272	-714	5.026

Mobiliteit							
Studies voor verkeer & mobiliteit RED	210	U		-160			
Onderzoek fietsverbinding Wickevoort	210	U	-75				
Financiering	220	U	38	17	-110	84	101
Totaal Mobiliteit			-37	-143	-110	84	101

Ruimtelijke ontwikkeling							
Overbrugging Duurzaamheid	740	U	-120	-420	-96	-96	-96
Formatie Senior Adviseur Dienstverlening	810	U	24	32			
Inzet Vrijgevallen SRA-middelen Economie en Wonen	740	U	-10				
Inzet Vrijgevallen SRA-middelen Economie en Wonen	810	U	-75	-172			
Indexering MPG t.b.v. IOS	820	U	-3	-3	-3	-3	-3

Er kunnen afrondingsverschillen optreden + = voordeel, - = nadeel

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Taakveld	I/U	2018	2019	2020	2021	2022
Uitv. overeenk. OD Noordzeekanaalgebied 2018	830	I	420				
Haarlemmermeer smart Cities	810	U	-50				
C-Creators	740	U		-100			
Financiering	740	U	-151	-142	170	165	211
Financiering	810	U		-36	-38	-35	-34
Financiering	820	U	47	47	47	47	47
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling			82	-794	80	78	125

Wonen							
Versnelling Woningbouw	810	U	-520	-733	-334	-333	-333
Inzet Vrijgevallen SRA-middelen Economie en Wonen	830	U	-93	-22			
Financiering	830	U	198	181	179	179	182
Procesmanagement Wonen met Zorg	830	U	-100	-100			
Totaal Wonen			-515	-674	-155	-154	-151

Kwaliteit fysieke omgeving							
Lagere opbrengst begraven, grafrecht en onderhoud begraven	75	I	-130	-130	-130	-130	-130
Verhoging bijdrage Cocensus	73	I	-31				
Verhoging bijdrage Cocensus	72	I	17	34	34	34	34
Verhoging bijdrage Cocensus	72	U	-17	-35	-35	-35	-35
Verhoging bijdrage Cocensus	73	U	31				
Areaaluitbreiding Nijverheidsstr & Aquaradius	210	U	-4	-4	-4	-4	-4
Areaaluitbreiding Nijverheidsstr & Aquaradius	570	U	-5	-5	-5	-5	-5
Areaaluitbreiding Nijverheidsstr & Aquaradius	720	U	-4	-4	-4	-4	-4
Areaaluitbreiding Nijverheidsstr & Aquaradius	240	U	0	0	0	0	0
Areaaluitbreiding wegen & kunstwerken	210	U	-36	-36	-36	-36	-36
Areaaluitbreiding wegen & kunstwerken	570	U	0	0	0	0	0
Areaaluitbreiding wegen & kunstwerken	720	U	-24	-24	-24	-24	-24
Variabele kosten gladheidbestrijding	210	U	-122				
Onderhoud begraafplaatsen	750	U	-215	-47			
Stormschade Alg. Groen jan.2018	570	U	-175				
Uitv. overeenk. OD Noordzeekanaalgebied 2018	740	U	-825				
Financiering	720	I	-224	-137	-132	-129	-154
Financiering	210	U	1.413	1.245	617	755	656
Financiering	240	U	21	3	3	3	4
Financiering	720	U	475	366	381	376	408
Financiering	750	U	-3	-3	-3	-3	-3
Totaal Kwaliteit fysieke omgeving			141	1.223	662	798	707

Er kunnen afrondingsverschillen optreden + = voordeel, - = nadeel

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Taakveld	I/U	2018	2019	2020	2021	2022
Economische zaken							
Verhoging (verhuurders)heffingen	320	U	-142	-142	-142	-142	-142
Financiering	320	U	-918	-896	-895	-600	-594
Totaal Economische zaken			-1.060	-1.038	-1.037	-742	-736
Algemene dekkingsmiddelen							
Indexatie loon - en prijsmutaties	080	U		-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
Indexatie loon - en prijsmutaties	080	U	1.021	1.025	1.024	1.026	1.026
Indexatie algemene uitkering	070	I		3.400	3.400	3.400	3.400
Decembercirculaire gemeentefonds	070	I	500	400	300	300	300
Verhoging bijdrage Cocensus	061	U	-9	-42	-42	-42	-42
Verhoging bijdrage Cocensus	062	U	-62	-82	-82	-82	-82
Verhoging bijdrage Cocensus	063	U	-3	-4	-4	-4	-4
Verhoging bijdrage Cocensus	064	U	15	3	3	3	3
Verhoging bijdrage Cocensus	34	U	-50	-69	-69	-69	-69
Verhoging bijdrage Cocensus	63	U	-19	-20	-20	-20	-20
Verhoging bijdrage Cocensus	08	U		100	100	100	100
Mutatie aantal woningen en inwoners	070	I		1.000	2.000	2.400	2.700
Mutatie aantal woningen en inwoners	061	I		490	490	490	490
Mutatie aantal woningen en inwoners	062	I		350	350	350	350
Areaalontw. 2018 woningen en niet-woningen	061	I	796	796	796	796	796
Areaalontw. 2018 woningen en niet-woningen	062	I	755	755	755	755	755
Areaalontw. 2018 woningen en niet-woningen	070	I	-695	-695	-695	-695	-695
Areaalontw. 2018 woningen en niet-woningen	064	I					-856
Lagere dividendinkomsten Meerlanden	050	I			-40	-80	-100
Structureel tekort sociaal domein	080	U	-372	-919	-919	-919	-919
Participatie formatie	080	U		-51			
Formatie Senior Adviseur Dienstverlening	810	U		20	20		
Verhoging ABP -premies	080	U	-227	-227	-227	-227	-227
Bijdrage VNG Onderdeel GGU	080	U	109	109	109	109	109
Niet gesprongen explosieven	070	I		1.120			
Maartcirculaire 2018	070	I	1.451	2.588	2.785	2.532	3.135
Dividend BNG	050	I	50				
Areaaluitbreiding OZB t.b.v. precario	064	I					-827
Vergoeding referendum via Alg. uitkering	070	I	256				
Samenvoeging HenS en HLMR	070	I		-480	-480	-480	-480
Samenvoeging HenS en HLMR	080	U		354	379	379	379
Kapitaallasten voorgenomen investeringen	080	U	-39	-423	-1.602	-2.061	-2.256

Er kunnen afrondingsverschillen optreden + = voordeel, - = nadeel

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Taakveld	I/U	2018	2019	2020	2021	2022
Financiering	050	I	485	-218	-518	-999	-1.524
Financiering	050	U	-1.982	-1.093	-267	1.048	1.613
Financiering	080	U	-1.245	-242	-129	1.203	203
Totaal Algemene dekkingsmiddelen			735	4.445	3.917	5.713	3.758

Overzicht overhead							
Aanpassing frictiekostenbudget fusie HLMR/HenS	040	U	-892	-209			
Precarioheffing 2022	064	I					-1.149
Formatie preventiemedewerker	040	U	-38	-76	-76	-76	-76
Formatie verzuimexpert (tijdelijke formatie)	040	U	-44	-87	-44		
Huur gemeentewerf Lijnderdijk	040	I	-56	-56	-56	-56	-56
Huur gemeentewerf Lijnderdijk	040	U		-32	-32	-32	-32
Wet Banenafpraak	040	U	-247	-350	-382	-415	-447
Formatie Wob coördinator (wettelijke taken)	040	U	-49	-98	-98	-98	-98
Formatie KCC	040	U	-102	-102			
Clustersecretaris RED	040	U	-22	-87	-65		
Structureel tekort sociaal domein	040	U	-1.694	-256	-256	-256	-256
Formatie Senior Adviseur Dienstverlening	040	U	-24	-66	-98	-48	
Krediet omzetten digitale dienstverl. naar exploitatie	040	U	-2.223				
Financiering	040	U	1.751	192	348	-205	-224
Totaal Overzicht overhead			-3.640	-1.227	-758	-1.186	-2.338

Geraamd saldo van baten en lasten			-3.106	1.496	2.877	2.773	5.494
--	--	--	---------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Mutatie reserves							
Aanpassing frictiekostenbudget fusie H'meer/H&S	010	I	892	209			
Uitputting reserve BTW-compensatiefonds	010	I					-198
Precarioheffing	010	I					1.149
Areaalontwikkeling 2018 woningen en niet-woningen	010	U	-856	-856	-856	-856	
Areaaluitbreiding OZB t.b.v. precario	010	U		-827	-827	-827	
Haarlemmermeersebos	010	I	200				
Haarlemmermeersebos	010	U	-897				
Structureel tekort sociaal domein	010	I	3.966				
Inzet Vrijgevallen SRA-middelen Economie en Wonen	010	I	-444	444			
Indexering MPG t.b.v. IOS	010	I	3	3	3	3	3
Niet gesprongen explosieven	010	I	1.120				
Niet gesprongen explosieven	010	U		-1.120			
Mainport en Groen	010	I	-446	194	244	-1	
Mainport en Groen	010	I					-5.521

Er kunnen afrondingsverschillen optreden + = voordeel, - = nadeel

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Taakveld	I/U	2018	2019	2020	2021	2022
Financiering reserve RIH groen	010	I	-5	-1	-1	-1	-1
Financiering reserve dorpshuis Zwanenburg	010	I				-20	
Financiering reserve Wonen	010	I	-3	-3	-3	-3	-3
Financiering reserve RIH grijs Deltaplan	010	I	-207	-130	-46	-201	-36
Financiering reserve Monumenten	010	I	-3				
Totaal 0.10 mutaties reserves			3.320	-2.087	-1.486	-1.906	-4.607
Geraamd resultaat			213	-591	1.391	867	887
Totaal autonome wijzigingen Voorjaarsrapportage 2018 (exclusief Haarlemmerliede en Spaarnwoude)			213	-591	1.391	867	887

Bijlage 2: Overzicht van de neutrale mutaties

In deze bijlage worden de neutrale mutaties verwerkt in de productenraming. In de kolom 'taakveld' wordt aangegeven op welk taakveldnummer de mutatie betrekking heeft. In bijlage 5 is een overzicht opgenomen met de taakveldnummers en de bijbehorende omschrijving.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden + = voordeel, - = nadeel

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Taakveld	I/U	2018	2019	2020	2021	2022
Bestuur, samenleving en publiekscontact							
Financiering A+O fonds	080	U	57	57	57	57	57
Gemeentebalie Schiphol	020	I	140				
Gemeentebalie Schiphol	020	U	-140				
COA reguliere vestigingen	020	I	50				
COA reguliere vestigingen	020	U	-50				
Totaal Bestuur, samenleving en publiekscontact			57	57	57	57	57
Veiligheid							
Veiligheid SIV en RIEC	120	U		-83	-83	-83	-83
Veiligheid SIV en RIEC	110	U		78	78	78	78
Veiligheid SIV en RIEC	110	U		5	5	5	5
Niet gesprongen Explosieven	120	I	2.800				
Niet gesprongen Explosieven	120	U	-2.800				
Volksgezondheid	120	U	-6	-6	-6	-6	-6
Totaal Veiligheid			-6	-6	-6	-6	-6
Zorg en werk							
Bijstelling begroting MOZ	681	I	-309	-309	-309	-309	-309
Bijstelling begroting MOZ	681	U	309	309	309	309	309
ICT integratie Meer-teams en CJG	620	U	38	38	38	38	38
Huisvesting Meer-teams	620	U	126	126	126	126	126
Verdeling budgetoverheveling statushouders	650	U	-91				
Verdeling budgetoverheveling statushouders	650	U	-689				
Totaal Zorg en werk			-616	164	164	164	164
Maatschappelijke ontwikkelingen							
RMC rijksmiddelen	430	I	20				
RMC rijksmiddelen	430	U	-20				
Huurdersonderhoudscontract SKWA	520	U	-75	-75	-75	-75	-75
Huurdersonderhoudscontract SKWA	520	U	75	75	75	75	75
Inhuurbudget GVZ IOS IHP	430	U	106	106	106		
Subsidie monumenten	530	U	30				
Subsidie monumenten	540	U	-30				
Herijking subsidie kinderboerderijen	570	U	28				

Er kunnen afrondingsverschillen optreden + = voordeel, - = nadeel

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Taakveld	I/U	2018	2019	2020	2021	2022
Herijking subsidie kinderboerderijen	430	U	-28				
Permanente huisvesting collectie St. museum de Cruquius	530	U	20	20	20	20	20
Permanente huisvesting collectie St. museum de Cruquius	540	U	-20	-20	-20	-20	-20
Indexering	570	U	-2	-2	-2	-2	-2
CJG budget	620	U	15	15	15	15	15
Huurverhoging Dunamare Onderwijsgroep	420	U	-52	-52	-52	-52	-52
Cultuur diverse verschuivingen	530	U	34	34	34	34	34
Cultuur diverse verschuivingen	430	U	1	1	1	1	1
Cultuur diverse verschuivingen	560	U	-14	-14	-14	-14	-14
Cultuur diverse verschuivingen	610	U	-21	-21	-21	-21	-21
Rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid	430	I	226				
Rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid	430	U	-226				
Herschikken onderwijsbudgetten	430	U	150	75	75		
Herschikken onderwijsbudgetten	430	I	-150	-75	-75		
Herijking budget Brede school	430	U	3	193	143	143	143
Herijking budget Brede school	530	U	-3	-3	-3	-3	-3
Herijking budget Brede school	610	U		-190	-140	-140	-140
Volksgesondheid	420	U	6	6	6	6	6
Sociale basis	610	U	-373				
Sociale basis	430	U	573				
Verdeling budgetoverheveling statushouders	681	U	870				
Verdeling budgetoverheveling statushouders	710	U	-40				
Totaal Maatschappelijke ontwikkelingen			1.103	73	73	-33	-33
Mobiliteit							
Pilot Scanauto, fiscaal parkeren	2.2	U	-65				
Indexering	210	U	-23	-23	-23	-23	-23
Totaal Mobiliteit			-88	-23	-23	-23	-23
Kwaliteit fysieke omgeving							
Pilot Scanauto, fiscaal parkeren	7.4	U	40				
Pilot Scanauto, fiscaal parkeren	7.3	U	25				
Indexering	570	U	-67	-67	-67	-67	-67
Indexering	210	U	-24	-24	-24	-24	-24
Verdeling budgetoverheveling statushouders	830	U	-50				
Totaal Kwaliteit fysieke omgeving			-76	-91	-91	-91	-91
Economische zaken							

Er kunnen afrondingsverschillen optreden + = voordeel, - = nadeel

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Taakveld	I/U	2018	2019	2020	2021	2022
Verkoopkosten Vastgoed	320	U	-250				
Verkoopkosten Vastgoed	320	I	250				
Totaal Economische zaken			0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen							
Wijziging baten liggelden woonschepen	064	I	-31	-31	-31	-31	-31
Wijziging baten liggelden woonschepen	83	I	31	31	31	31	31
Indexering	080	U	116	116	116	116	116
CJG budget	080	U	-15	-15	-15	-15	-15
Huurverhoging Dunamare Onderwijsgroep	080	U	52	52	52	52	52
Innovatie bedrijfsvoering gemeentebreed	080	U	100	100			
Indexatie contracten onderhoud software	080	U	32	32	32	32	32
Formatie O&O advies	080	U	49	49	49	49	49
Sociale basis	080	U	-200				
Herverdeling opleidingskosten	080	U	-62				
Totaal Algemene dekkingsmiddelen			72	334	234	234	234
Overzicht overhead							
Financiering A+O fonds	040	U	-57	-57	-57	-57	-57
ICT integratie Meer-teams en CJG	040	U	-38	-38	-38	-38	-38
Huisvesting Meer-team	040	U	-126	-126	-126	-126	-126
Inhuurbudget GVZ IOS IHP	040	U	-106	-106	-106		
Innovatie bedrijfsvoering gemeentebreed	040	I	-100	-100			
Innovatie bedrijfsvoering gemeentebreed	040	U			100	100	100
Innovatie bedrijfsvoering gemeentebreed	040	I			-100	-100	-100
Indexatie contracten onderhoud software	040	U	-32	-32	-32	-32	-32
Formatie O&O advies	040	U	-49	-49	-49	-49	-49
HenS ambtelijke fusie 2018	040	I	3.523				
HenS ambtelijke fusie 2018	040	U	-3.523				
Herverdeling opleidingskosten	040	U	62				
Totaal overzicht overhead			-446	-508	-408	-302	-302
Totaal neutrale wijzigingen Voorjaarsrapportage 2018			0	0	0	0	0

Bijlage 3: Overzicht vastgestelde subsidieplafonds

Uitleg subsidieplafond

Op grond van de Algemene subsidieverordening 2017 (Asv 2017) stelt het college voor de beleidsterreinen of onderdelen daarvan subsidieplafonds vast. Met subsidieplafonds beheerst het college de inzet van middelen. Het subsidieplafond kan niet hoger zijn dan de in de programmabegroting voor het betreffende (deel-)beleidsterrein opgenomen financiële middelen. Komt het subsidieplafond in zicht dan worden keuzes gemaakt in de subsidieaanvragen, om overschrijding te voorkomen. Deze keuzes worden gemaakt op basis van vastgestelde verdeelregels. Deze verdeelregels verschillen per subsidievorm en zijn op hoofdlijnen beschreven in de Asv 2017 en meer concreet in het Subsidiebeleidskader. Daarnaast kan overschrijding voorkomen worden door de subsidieplafonds aan te passen. Deze actualisatie van het plafond vindt plaats bij de voorjaars- en najaarsrapportage. In onderstaande tabel zijn de aanpassingen opgenomen. De afwijkingen vanaf € 75.000 worden toegelicht.

Omschrijving (bedragen x €1.000)	Subsidie- plafond PB	Mutatie VJR	Subsidie- plafond VJR
Zorg en werk			
Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis			
2.04 Huiselijk geweld	82,7	-82,7	0,0
Totaal Beleidsdoel A	82,7	-82,7	0,0
Maatschappelijke ontwikkeling			
Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen			
2.21 Regionale belanghebbenden	3,2	-3,2	0,0
Totaal Beleidsdoel A	3,2	-3,2	0,0
Beleidsdoel B: Jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden			
3.01 Peuterspeelzaalbeleid en voor- en vroegschoolse educatie	1.730,6	190,0	1.920,6
3.03 Exploitatie en beheer Brede School	497,4	36,1	533,5
3.04 Naschoolse activiteiten Brede Scholen	149,2	-149,2	0,0
3.05 Leerwerktraject	5,4	-5,4	0,0
3.06 Onderwijs aan nieuwkomerskinderen in het voortgezet onderwijs	45,8	21,9	67,7
3.07 Passend onderwijs	429,5	-66,5	363,0
3.16 Opvoed- en opgroeiondersteuning	175,8	90,0	265,8
4.01 Cultuurgebouw als spil van een cultureel netwerk	173,5	-0,9	172,6
Totaal Beleidsdoel B	3.207,2	116,0	3.323,2
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern en buurt actief deel aan de samenleving.			
2.07 Vrijwilligers in ziekenhuizen	9,2	-9,2	0,0
2.08 Opbouwwerk	659,6	219,5	879,1
2.10 Beheer sociaal-culturele accommodaties	4.365,6	73,0	4.438,6
2.34 Begeleiding van ex-vluchtelingen	785,8	-95,6	690,2
2.44 Compensatie huurkosten St. Meerwaarde	155,4	21,0	176,4
3.10 Tiener- en jongerenwerk	1.159,2	51,7	1.210,9
3.12 Vrijwillige jeugd- en jongerenwerk	256,4	-50,9	205,5

Omschrijving (bedragen x €1.000)	Subsidie- plafond PB	Mutatie VJR	Subsidie- plafond VJR
3.14 Jeugdlandterreinen	182,6	-1,1	181,5
Totaal Beleidsdoel C	7.573,8	208,4	7.782,2
Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van de Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel ergoed behouden.			
3.20 Beeldende kunst en vormgeving	159,6	-159,6	0,0
4.01 Cultuurgebouw als spil van een cultureel netwerk	15.280,1	-34,7	15.245,4
4.05 Eenmalige culturele projecten	147,3	-64,3	83,0
4.06 Amateurkunstbeoefening	165,0	-50,0	115,0
4.07 Museum voor hedendaagse kunst	40,3	106,4	146,7
4.08. Musea	307,1	20,0	327,1
4.16 Verordening monumenten	94,2	-64,2	30,0
4.17 Tweejaarlijkse culturele manifestatie	83,7	-0,7	83,0
Totaal Beleidsdoel D	16.277,3	-247,1	16.030,2
Beleidsdoel E: In Haarlemmermeer zijn voldoende aantrekkelijke recreatiemogelijkheden.			
4.09 Kinderboerderijen	305,7	-28,0	277,7
4.10 Fietsvoetveer	2,5	-2,5	0,0
Totaal Beleidsdoel E	308,2	-30,5	277,7
Ongewijzigd	9.811,1	0,0	9.811,1
Eindtotaal	37.263,5	-39,1	37.224,4

Toelichting aanpassingen subsidieplafond

2.04 Huiselijk geweld

Het budget voor de bestrijding van huiselijk geweld ad € 82.700 wordt incidenteel ingezet als dekking voor het structureel tekort op het sociaal domein.

3.01 Peuterspeelzaalbeleid en voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Er is € 120.000 budget overgeheveld van 2017 naar 2018 voor de VVE van kinderen van stashouders. Daarnaast is er € 70.000 toegevoegd om meer peuters te bereiken.

3.04 Naschoolse activiteiten brede scholen

Het budget voor deze activiteiten is bij de herijking subsidies verlaagd met € 149.200.

3.16 Opvoed- opgroeiondersteuning

Een aantal kleinere budgetten voor opvoed- en opgroeiondersteuning, totaal € 90.000, zijn samengevoegd onder deze verdeelregel.

2.08 Opbouwwerk

Voor het verstevigen van de sociale basis is incidenteel € 300.000 toegevoegd. Een bedrag van € 80.500 wordt ingezet voor Hartveilige gemeente

2.34 Begeleiding van ex-vluchtelingen.

Het subsidieplafond voor de Stichting Vluchtelingenwerk voor de begeleiding van ex-vluchtelingen is met € 95.000 verlaagd. Deze middelen worden gebruikt voor extra inzet op de begeleiding naar werk van ex-vluchtelingen door onze eigen organisatie.

3.20 Beeldende kunst en vormgeving

Deze verdeelregel is vervallen. Een deel van de middelen, € 106.400, wordt ingezet voor verdeelregel

4.07 Museum voor hedendaagse kunst. Het resterende bedrag blijft beschikbaar als budget voor beeldende kunst en vormgeving.

4.07 Museum voor hedendaagse kunst

Een bedrag van € 106.400 toegevoegd van verdeelregel 3.20.

Bijlage 4: Verloop stelposten

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Bedrijfsvoering					
. Stand NJR 2017	0	0	0	0	0
. Mutatie VJR 2018	-149	-149	-49	-49	-49
Stand PB 2018-2021	-149	-149	-49	-49	-49

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Heroriëntatie					
Herijking subsidies					
. Stand NJR 2017	-200	0	0	0	0
. Mutatie VJR 2018	200				
Eindstand herijking subsidies	0	0	0	0	0
Stand PB 2018-2021	0	0	0	0	0

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Indexatie					
Belastingen, leges en huren					
. Stand NJR 2017	0	0	0	0	0
. Mutatie VJR 2018		-2.300	-2.300	-2.300	-2.300
Eindst. index. belastingen, leges en huren	0	-2.300	-2.300	-2.300	-2.300
Gemeenschappelijke regeling					
. Stand NJR 2017	0	0	0	0	0
. Mutatie VJR 2018		700	700	700	700
Eindst. index. Gemeenschappelijke regeling	0	700	700	700	700
Indexatie loonkosten					
. Stand NJR 2017	308	308	308	308	308
. Mutatie VJR 2018	-308	2.492	2.492	2.492	2.492
Eindstand indexatie loonkosten	0	2.800	2.800	2.800	2.800
Indexatie materiele budgetten					
. Stand NJR 2017	883	883	883	883	883
. Mutatie VJR 2018	-883	417	417	417	417
Eindstand indexatie budgetten	0	1.300	1.300	1.300	1.300
Indexatie subsidies					
. Stand NJR 2017	337	342	341	342	342
. Mutatie VJR 2018	-337	558	559	558	558
Eindstand indexatie subsidies	0	900	900	900	900
Stand PB 2018-2021	0	3.400	3.400	3.400	3.400

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Pensioen premie stijging					
. <i>Stand NJR 2017</i>	0	0	0	0	0
. <i>Mutatie VJR 2018</i>	535	535	535	535	535
Stand PB 2018-2021	535	535	535	535	535

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Kapitaallasten					
. <i>Stand NJR 2017</i>	-1.245	-1.242	-1.129	203	203
. <i>Mutatie VJR 2018</i>	1.284	665	1.731	858	1.053
Stand PB 2018-2021	39	-577	602	1.061	1.256

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeentefonds					
. <i>Stand NJR 2017</i>	166	188	191	192	192
. <i>Mutatie VJR 2018</i>	-166	-520	-545	-545	-545
Stand PB 2018-2021	0	-332	-354	-353	-353

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Stelposten totaal					
. <i>Stand NJR 2017</i>	249	479	594	1.928	1.928
. <i>Mutatie VJR 2018</i>	176	2.399	3.541	2.666	2.861
Stand PB 2018-2021	425	2.878	4.135	4.594	4.789

Bijlage 5: Omschrijving taakveldnummers

In de bijlagen 1 en 2 worden in de kolom 'Taakveld' de taakveldnummers genoemd. In onderstaand overzicht zijn bij de taakveldnummers de omschrijvingen opgenomen.

Nr.	Omschrijving
0.1	Bestuur
0.2	Burgerzaken
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
0.4	Overhead
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.63	Parkeerbelasting
0.64	Belastingen overig
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)
0.10	Mutaties reserves
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten
1.1	Crisisbeheersing en brandweer
1.2	Openbare orde en veiligheid
2.1	Verkeer en vervoer
2.2	Parkeren
2.3	Recreatieve havens
2.4	Economische havens en waterwegen
2.5	Openbaar vervoer
3.1	Economische ontwikkeling
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
3.4	Economische promotie
4.1	Openbaar basisonderwijs
4.2	Onderwijshuisvesting
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
5.1	Sportbeleid en activering
5.2	Sportaccommodaties
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4	Musea
5.5	Cultureel erfgoed
5.6	Media
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.2	Wijkteams
6.3	Inkomensregelingen
6.4	Begeleide participatie
6.5	Arbeidsparticipatie
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+

Nr.	Omschrijving
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
6.81	Geëscaleerde zorg 18+
6.82	Geëscaleerde zorg 18-
7.1	Volksgezondheid
7.2	Riolering
7.3	Afval
7.4	Milieubeheer
7.5	Begraafplaatsen en crematoria
8.1	Ruimtelijke ordening
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
8.3	Wonen en bouwen

